

Îäáîðëî ĸéëääâýðëÿë ýðõëÿã÷ êîîîàíèóääîí
“Àøèã õ;ðòÿã÷ æèíõýíÿ ýçÿä”-èéí
ÈÈ ÒÎÄ ÁÀÉÄÈÛÃ ÕÀÍÃÀÕ ÍÛ

Îëáîðëî ÿéëääÿðëÿë ÿðöëÿã÷ êîî ïàíèóäîí
“Àøèã ð;ðòÿã÷ æèíõÿíÿ ÿçÿä”-èéí
ÈÈ ÒÎÄ ÁÀÉÄÈÛÃ ÕÀÍÃÀÕ ÍÛ

ТОВЧЛОЛ

ÀĪ Ā	Àøèäð ì àèòì àèùí àaçàð
ĀŌĀ	Ā¿ðýýääýð¿¿í ðóáääð äýðýý
ĀĪ ß	Āæéääèù ì ð÷í ù ýàì
ĀÍ ðŌ	Āæéáóóèèääùí í óóòùí ðóðæé ðóóèü
ĀÝĀŌÝĪ ŌŌŌÇ - ĀøŌ	Āáí é, ýðø á¿ðèè ðóóèèéí ýðáýýæééí ì °íā°í ðáääàèàì æ, ð°èá°ð ðìí òìí, çýýèèéí ¿éé àæèèèääàáí ù ðóðæé ðóóèü
ĀÍ Ā	Āí òì í äùí í èèð á¿ðýýääýð¿¿í
ÈĀÓÈĪ ĀŌ	Èð Āðèòáí è Òì àðä Èðèáí äùí Í ýäänyí Āáí ð Òèñ
ÇĀŌĀ	Çañāā āāðāūí Òàì āūí āaçàð
Ì ÓĀŌÑŌðŌ	Ì °í ā° ðáāāð áí èī í ðàððì ðèçì ùā ñàì ð¿¿æ¿¿ýðóýé ðýì òýð ðóðæé ðóóèü
Ì ÈŌĀĪ ĀÝðŌ	Ì ýáýýèèèéí èè òí ā áæéääè áá ì ýáýýéýé áāāð ýððèèéí ðóðæé ðóóèü
Í ĀÍ ĀŌĀÑÇĀÑÇÓÑðŌ	Í èèðèéí àèááí ā í èèðèèéí áí èī í ðóáèéí àøèā ñí í èððèèüā çí ðèèóóèèāð, àøèā ñí í èððèèüí ç°ð÷è°ñ òðüā÷èèáí ñýðàèèéýó ðóðæé ðóóèü
Î ŌĪ ĀŌ	Î èī í ðàèùí í ðì èòì í ð Āæèùí ðýñýā
Î -ÈŌĀÑ	Î èáí ðèī ð ¿éèääýðèýèèéí èè òí ā áæéèèùí ñàì àà÷èèā
ªŌĀ	ªì ÷èéí ðàððèèòááí ù āaçàð
ÑÇŌ	Ñàí ð¿¿æèéí çí ðèèóóèèāð òì ðì í
ŌŌÇ	Ō°è°è°í òáèðääð ç°àè°è
-ŌÇÇðŌ	- í ýð òāāñí ù çàð çýýèèéí ðóðæé ðóóèü
-ŌŌŌŌ	- í ýð òāāñí ù ð°àè°ðñ°í ðáääàèàì æèéí ð°ā
ŌĀŌŌ	Ōàí ð¿¿æèéí āýì ð òýðýāðýé ðýì òýð áæéáóóèèèāā
ŌŌÍ ðŌ	Ōóāü ð¿¿éé í óóòùí ðóðæé ðóóèü
ŌÝĀŌÍ ĀĀ	Ōóóèèéí ýðáýýä, āāāāāāüí ð°ð°íā° í ðóóèèèèò á¿ðòáýýèèéí āaçàð
ŌŌÈ	Ōýçāāàðèèāāāì àè ðàððèèóóèèāāàðèé èī ì í àí è
ŌÈ	Ōóāüòāāð èī ì í àí è
ŌÈŌ	Ōèñùí Èð Ōððæ
ŌŌÍ ĀÝ	Ōèñ ð°ðā í °è°° á¿ðèè ýðáýýä
ÝÇŌĀŌĀ	Ýäèéí çañāèéí ðàì òùí àæèèèääàà, ð°āæèèéí áæéáóóèèèāā
ÝÇĀŌ	Ýäèéí çañāèéí Āæéí äùí òì ðì í
IMF	Î èī í Ōèñùí Ñàí ð¿¿æèéí Ēī ðì í ðàøè
FMO	Í èāāðèèáí äùí Ō°āæèèéí Ñàí ð¿¿æèèèèèéí Ēī ðì í ðàøè

3.3	Äzãí ýèò	42
3.4	Ñàì àè áí èãì æ áóé òì ãì ðòì ééì èò, ðàì ðàò òçðýý	43
4.	ÓÈÑ Ò°ÐÄ Í °È°° Á-ÕÈÉ ÝÒÃÝÄ	45
4.1	Óèñ ò°ðä í °è°° áçðèé ýòãýäèèã ðàì ààðóèäò øààðäèää	45
4.2	Î -ÈÒÃÑ-ùí óèñ ò°ðä í °è°° áçðèé ýòãýäèéí òì ãì ðòì ééì èò	45
4.3	Óòðøèèò ðèèääñýí óèñ ì ðí óóáùí “óèñ ò°ðä í °è°° áçðèé ýòãýä”-èéí òì ãì ðòì ééì èò	47
4.4	Î ì ì ãì è Óèñùí “óèñ ò°ðä í °è°° áçðèé ýòãýä”-èéí òì ãì ðòì ééì èò, ðàì ðàò òçðýý	47
4.5	Äzãí ýèò	48
4.6	“Óèñ ò°ðä í °è°° áçðèé ýòãýä”: Î -ÈÒÃÑ-ùí òçðýýí à ñàì àè áí èãì ò òì ãì ðòì ééì èò	49
5.	Ì ÝÃÝÈÈÈÉÍ ÕÀÌ ÐÀÒ Õ-ÐÝÝ, Ì ÝÃÝÈÈÈÈ ÕÓÃÈÓÓÈÄÕ, ÅÀÒÄÈÅÅÅÈÓÓÈÄÕ -ÈÈ ÑÃÕ	50
5.1	Ò°ðèéí ààèáóóèèääùí ýððèýí ò°ð°èæ áóé áçðòäýè, ì ýãýèèèéí áçòýò	50
5.2	Ò°ðèéí ààèáóóèèääùí ì ýãýèýè òóãèóóèäò òýèáýð, øéí ý-èýò çéè ýäò	52
5.3	Èì ì ì áí èéí çãñãèèèùí çí äýñí èè ç°àè°è	60
5.4	Õóàèéí òýàøèè: Áàí è, ñàì òççèèí ààèáóóèèääùí òòðèì ðèóóèæ áóé ì ýãýèýè	60
5.5	¬í ýò òààñí ù ò°àè°ðñ°í òàääàèì æèéí ò°àèéí ýððèýí ò°ðè°ò ì ýãýèýè	61
5.6	Ò°ðèéí áí èì ì áóñàà ààèáóóèèääùí òòðèì ðèóóèæ áóé ì ýãýèýè: Äzãí ýèò	62
6.	Ì ÝÃÝÈÈÈÈÉÍ ÈÈ ÕÌ Å ÅÄÈÅÄÈ ÅÄ Í ÓÓÕÈÄÈ	63
6.1	Õì èáí äãì ò òóóèù òì ðòì ì ì æ	63
6.2	Ì ýãýèýè àà èè òì à ààèääè	63
6.2.1	Í èèòèýã ààèääè	63
6.2.2	Õóáùòààð èì ì ì áí èéí ì ýãýèýè	64
6.2.3	Õóàèéí òýàøèèä ò°àè°ð- áóé ì ýãýèýè	65
6.3	Ì ýãýèýè àà ì óóèèè	67
6.4	Ò°ðèéí àèááí òààã-, óèñ ò°ðä í °è°° áçðèé ýòãýäèéí ì ýãýèýè àà òàðèóóèää	68
6.5	Ì ýãýèèèéí èè òì à ààèääè àà ì óóèèè: Äzãí ýèò	70

7. Ä-ÄÍ ÝÈÒ ÄÄ ÇªÄËªÌ Æ _____ 71

7.1 Äzäí ýèò 71

7.1.1 Äð°í ðèé äzäí ýèò 71

7.1.2 “Àøèä òzððýä- ýçýí” -èé òì äí ððí ééí èò 71

7.1.3 Õàì ðàò òzðýý 72

7.1.4 “Òðàøòí èä” áóβó ýçýì øèèéí òzäøéí 74

7.1.5 Óèñ ò°ðä í °è°° ázðèé ýòäýýäèéí òì äí ððí ééí èò 75

7.1.6 Àøèä ñí í èððèùí ì ýäzçýýä äà ð°ð°í ä° í ðèí äùí ì ýäzçýýä 75

7.1.7 Ì ýäýýèèéí øààðäèäää ðàí äàò äàéääè äà ì ýäýýèèéí äààç 76

7.1.8 Ì ýäýýèèéí äàðäèäääæóóèäð äà ðàðèóóèäää 77

7.1.9 Ì ýäýýèèéí í óóèèèè äà èè òì ä äàéääè 78

7.1.10 Ò°ðèéí áóñ äàéääóóèèäää, ðóàèéí ðýàøèè, èðýýäèéí í ðí èòí ì 79

7.1.11 Ñóääèäää øéí æèèäýý 79

7.2 Çªæ°ì æ 80

7.2.1 Í ýð òì ì ü, ì 80

7.2.2 Õí äí ððí ééí èòùí ðàì ðàò òzðýý: Ì éáí ðèí ò ñàèääðð 80

7.2.3 Õóäü ýçýì øèè 82

7.2.4 Óèñ ò°ðä í °è°° ázðèé ýòäýýä 82

7.2.5 Óóóèü òì äòí ì ì æèéí çí ðèóóóèèèè 82

7.2.6 Ì ýäýýèèéí ñàí 84

7.2.7 Ò°ðèéí äàéääóóèèääüí ÷èä zçðýä 85

7.2.8 Àæ àóóéí í ýäæ 87

7.2.9 Ì ýäýýèèéí èè òì ä äàéääè 87

7.2.10 Õàðèóóèèäää 87

7.2.11 Áóñää ñàí àè çªæ°ì æ 88

8. ÝÕ ÑÓÐÄÄËÆ _____ 89

ÕÄÄÑÐÄÈÒ 1: Ì -ÈÒÄÑ-ÕÍ ÑÒÄÍ ÄÄÐÒ _____ 90

ÕÄÄÑÐÄÈÒ 2: Ì -ÈÒÄÑ-ÕÍ ÑÒÄÍ ÄÄÐÒÕÍ ÕÝÐÝÄÆÈÈÒ Ì Ì Í ÄÍ È ÕÈÑÄÄ _____ 92

Ýíýöꞥ ꞥóáæããáí ä öõññáí ç°æ°ì æꞥä í ü êî ì ìáíæéí çãñãææ, õ°ð°íã° îðóóæã-èéí ýðð, àøèã ñííèððèüã ðàì äãæèð ðãàøèããã ì ýãýýèèéí òꞥðýýì æ, íèíí íèéðèéí òýíàèèüã ñàèæðóóèãð, íèáíðèíð ñàèããðããñ íèéãýì, ýæèéí çãñããð îðíð çð °ã°æèéã äýýøèꞥýðýã òì äí ððí é ðóãü íýì ýð îðóóéí à äýãýãð í àèããæ áàéí à.

Æè-: Ñóáæããáí ü ýãèãã ò°ðèéí çàðèì áàèãóóèèãããã äꞥðøèéí °ð-è°èð ðèèããñýí. Ýíýðꞥ ñóáæããáí ä ò°ðèéí áàèãóóèèããóóãüí °ì í °ð íýðèèã àøèèããñáí áíèíí.

1.1 Судалгааны зорилго

Î èáíðèíð ñàèããðüí çð °ã°æ íýì ýãýýèéí òýðýýð íèèáí èéí ðàðèóóèããã, ðããããð ò°è°èð, àøèã òꞥðýã- ýçýã, ðõññãé ç°ãø°ð°è íèáíèð, ò°ðèéí çèè àæèèèããããáí ü èè òì ä áàèæèüí ãñóóæèüã ÷ðãæ-èãí ççýð øããðãèãããðãé þì .

Óã ñóáæããããã äãðããð çí ðèèáí îð áíèí ãñðóóèãã. ˘ çí ä:

1. 2016 ííã øéíý-èýí áàðèãããñáí Î-ÈÒÁÑ-üí ñòáíããðüí 2.5-ã çãñãñáí øããðãèããüã ðáí äãð
2. Î èáíðèíð çèèããýðýýè ýððýã- ææ äðóéí íýãæèéí çèè àæèèèããããáí äãñ ýðýè, ðàèãóóè, íèáíðèíèð, áíèíãñðóóèããèð, ðáíãáí íèèèççýýèð, õ°ð°íã° îðóóèãèð òýèãýðýýð àøèã òꞥðýã áóé æèíðýíý ýçãèéí ì ýãýýèèéí èè òì ä áàèæèüí íýì ýããççýð äðãã çãí üã òì äí ððí èéíð
3. Î èáíðèíð ñàèãããðð “àøèã òꞥðýã- æèíðýíý ýçýã”-èéí èè òì ä áàèæèüí ðáí äãð ÷èèýýýýð äã- òýðýãæççýð äðãã òýì æýýí èè Ç°æ°ì æ áíèíãñðóóèãã.

1.2 Судалгааны хэрэгцээ, шаардлага

Óèñ îðíí áàèããèèéí í°ò èððýé áàèð òýðýýð áàèèãã, òýýè ðãðóóèü, ì °íã° óãããð çýðýã äýì ò òýðãèéí ýðñãýè °íã°ð áàèããã ææýý. Ýíý ò°ðèèéí äýì ò òýðãèéí ðáí ðãð òꞥðýý óèáí °ðã°æéí òýèæ, àøèã òꞥðýã- æèíðýíý ýçýã ò°øèáíèéè äðã íóóãããáí, äðãã íü íàðèèñãæ áàèããã °í°ò çãã íèáíðèíð çèèããýðýýè ýððýã- èí ì ìáíèãñ àøèã òꞥðýã- ýõñèéí °ì ÷èãã-æèéí äꞥðãýè ì ýãýýèèéí òíãòíèõííã æèè áíèíæ, íèíí íèéðýã ì ýãýýýð ýðð ççéí îð-íüã äꞥðãççýð, íèíí óèñüí òçãøéíã ðãðèèõáí ì ýãýýýè ñí èèèõíð, ðáí ððáí àæèèèããð øããðãèããã óèáí äꞥð °ðã°æèè áàéí à.

á°á°á íééðýá èè òíá áóñ ááéááá ó-ðáàn íēīí óēñúí æèøēá ðáíáēáááá íééó¿¿ýö öýðýáöýý øààðäēááá ááéíá.

1.2.1 Монгол Улсын олон улсын өмнө хүлээсэн үүрэг

Ì ííāíē Óēñ 2006 ííā Í -ÈÒÁÑ-á íýāýí íðæ ò¿¿íéé çàð-èì , ñòàí ààðò, øààðäēááúā öýðýáæ¿¿æ ááéíá. 2013 ííā Í -ÈÒÁÑ-úí ñòàí ààðòáàð àøēá ò¿ðòýá- æéíöýíý ýçäééí ì ýāýýēēéí ñáí áéé áíēāíò ç°āē°ì æèēá æèø¿¿í íðíóóááá °āñ°ì ááéááá 2016 ííā Í -ÈÒÁÑ-úí ñòàí ààðò øēíý-ēýāāýí áàðēáāñáí ààð óā Ñáí àà-èēāúā öýðýáæ¿¿ýá- óēñ íðíóóá 2020 áýöýá íēáíðēíð ñāēáàðð “àøēá ò¿ðòýá- ýçýá”-èéí ì ýāýýēēéá èè òíá áíēāíò, ¿¿íéé ðóēá áà- öýðýáæ¿¿ýö áðāá öýí æýýíéé ð°ē°āē°á°á°° 2017 ííú 1 ä¿āýýð ñàðúí 1-ýýñ °ì í° áàðēáí ààðáàð ¿¿ðýá ò¿éýýñýí áíēíí.

Ò¿¿í-ēýí èè òíá ááéáēúā ðáíáàð, áāēēáàðáé öýì öýö, çāñāāēáēúā áýöæ¿¿ýö çíðēēāí á¿ðéé óēñ íðíóóáúí ñāéí áòðúí íēíí òàèð ñáíàà-èēāá áíēíò Í ýýèðòýé çāñāāēáēúí ò¿íøēýēá Ì ííāíē Óēñ 2013 ííā íýāýí íðñíí áéēýý. Í ýýèðòýé çāñāāēáēúí ò¿íøēýēéí 2015-2018 ííú -íāýñíéé ð°ē°āē°á°°íá íēáíðēíð ñāēáàðúí áýðýý áá “àøēá ò¿ðòýá- ýçýá”-èéí èè òíá ááéáēúā ðáíáàð āñóóáēúā ðóñāáí öýðýáæ¿¿ýöýýð ¿¿ðýá àì èàèð ááááá ááéíá.

1.2.2 Төрийн бодлогоор хүлээсэн үүрэг

Øèēýí ááíñíú ðóðáé ðóóēü áàðēáāñáíáàð ð°ðèéí ááéáóóēēááá, ð°ðèéí °ì -èð èìì íáíéóá ñáíò¿¿æéí ì ýāýýēēýý èè òíá áíēāíò ¿¿ðýá ò¿éýýñýí. Ì °ì Ì ííāíē Óēñúí Çāñāèéí áàçàð íü ð°ðèéí áíēíí íēíí íééðééí èìì íáíééí çāñāāēáēúā ñāéæðóóēáð, èè òíá ááéáēúā ðáíáàð çíðēēāíðð “Èìì íáíééí çāñāāēáēúā ð°āæ¿¿ýö çíāýñíéé ð°ð°éá°ð”-èēá 2011 ííā áàðāēñáí ááéááá. Áýýðð ð°ð°éá°ðèéí ò¿ðýýíá Çāñāèéí áàçðúí ¿éé áæèèèááááíú ì °ðèéí ð°ð°éá°ðð èìì íáíééí çāñāāēáēúā ñāéæðóóēáð çàðèì ¿éé áæèèèáááá ðóñāāāñáí. Ì °ì Èìì íáíééí çāñāāēáēúí çíāýñíéé ç°āē°ēá ð°ðèéí çàðèì -èá ¿¿ðāèēá öýðýáæ¿¿ýö ¿¿ðýá °āñ°ì íü ¿éé áæèèèááááíú ð°ð°éá°ð áíēíí öýðýáææ èðæýý. Ò¿¿í-ēýí ÓÈÒ-àāñ 2014 ííā áàðāēñáí “Ò°ð°ñ ýðāýñ ááýēáéí ñāēáàðð áàðèì ðēáð áíāēíāí”-úí áàðèì ð áè-èàð çàññíáàð ýíý ñāēáàðúí áíāēíāí íü èè òíá, ðàðèóóēááàðáé óóè óóððáéí ð°āæ¿¿ýöýá -èāéýö á°á°á ýíý ò¿ðýýíá èè òíá, ðàðèóóēááàðáé óóè óóððáéí íēíí óēñúí ñáíàà-èēāúā äýì æéí ð°āæ¿¿ýöýýð ðóñāāñáí íü Í -ÈÒÁÑ, Í ýýèðòýé çāñāāēáēúí ò¿íøēýé çýðýá ýðāýñ ááýēáéí ñāēáàðð èè òíá ááéáēúā ðáíáàð íēíí óēñúí ñáíàà-èēāúā öýðýáæ¿¿ýö ýðð ç¿éí çíāýñ áíēæ ááéááá òì.

Ò¿¿í-ēýí Ñáíò¿¿æéí çíðèèóóēáð òíðíì íü 2015 ííā Èìì íáíééí çāñāāēáēúí èíāāēñ áàðāæ, ò¿¿íá ðóñāāñáí ì ýāýýēēéá íééðýá èè òíá áíēāíò ñáíàà-èēāúā íēíí óēñúí ñòàí ààðòáá íééó¿¿ýö çíðèèð òāáéí öýðýáæ¿¿æ ýöýñýí áíēíá- áýýðð ¿éé áæèèèááááá ðóóēü òíāðíì æéí ò¿ðýýíá öýēááá òíēáíí òíé áíēāíò øààðäēááàðáé.

1.3 Судалгааны хамрах хүрээ

1.3.1 Судалгааны агуулга

Ой нээгээд И үүдөгө И ээйи Ой дой үи най ольжээдүүд ааддао ааооооуи олжүүи а 2016 ий 6 аоооод падаан 9 ажүүд пао олжогө и еед аодааи паоуи ооооооаи а оеээ ажэюоюа. -жи:

- И ээйи ольжээдүүд үдөөя- еий иайеи “аооо олжүүа- үжүү” ой ай дой еей ооуи най ае ай ээй о;
- “Аооо олжүүа- үжүү”, ойд аооооо “оон оода иеөо олжөө юоюуа”-еий ой ай дой еей ооуи а оай дао олжүүа ааддао;
- “Аооо олжүүа- үжүү”, олжүүд ой ээйи оиде олжүүд и үжүүеий оод олжүүа ой ай дой еей о;
- “Аооо олжүүа- эей оюу үжээи и үжүүд, олжүүдөй ой ээйи оиде жи үжүүе ооооу ой ай ии а, еий ооооо, оюуүдеей оюуүдөө, жее аааааааи а жи үжүүд оао;
- Ай эей ауй жөөи а най ае ай ээй о.

1.3.2 Судалгаанд оролцогчид

Ой олжүүд нээгээд үи ааа ооо оодооэй үи, Аоооо и ооо ооуи ааао, Аааоуи ой ии үи ааао (ооо-ей и үдүүд), Оонуи олжүүеий Адооооо ааао, Ааааааа оюу оюу ааао ай эий ооооо оодооэй аааоооооуи оеөөөө, И ЭОА-үй оюуүюу оодааи ооооооо оюуүеий ооооооо и ой ооооо оай ааа үи ооооо нээгээд оеээ олжүү иу ай эей аааооооо.

1.4 Судалгааны аргачлал

Баримт бичгийн судалгаа. Нээгээд ааааа и ааддөй о ае-еа, и үжүүеий и үжүүү ооооу жүй оей оюу ооооо ооооо оюуүеий ооооооооо аааа олжүүд ооооо олжүүд оюуүею, и оей эй ае, ооооу жүй ооооо оей ооооооо, оай эий и үжүүд ооооооооо ооооооооо, ооооооооооуи аааа ой ооооооо олжүү оей ооооооо ай эий аааооооо. Юу олжүүи и еед 466 ооооу ой ай ии а, жүй ооооооо- аааооооооо ай эий Най олжүүд ооооооооо ой ой, И и и и оуи оодооооооо ооооооооо ооооооооо олжүү ооооооо (16) и ои И и и э Аай эий ааааааи ооооооо, ааддүй ааааа, жөөи а (9) оюуүеий ооооооо.

Хэлэлцүүлэг. Нээгээд үи оиде ооооооо И Ой Ао-оюе жүй оий аааооооо оооооооуи олжүү оай ооооооо, аоооуи оюуүеий ооооооооо най ае, жөөи а ооооооо. И ои Ааааааа оюуүеий ооооооооо олжүүеий үжүү жүй оий аааооооооо “И и и э Оон ааааааа ооооооо ои -еө-еий и үжүүеий оо ооооооо оо иу” нүяао ооооооооо и ой ооооо-ай а нээгээд үи олжүү оай ооооооо оюуүеий олжүү ааааа най аеуи ооооооо.

àæ àðóéí íýæééí ááíáòèòèàð òì ÷è°á÷èéí òòòàé, òýáíéé ýçýì øèèéí òóàù òýì æýýíéé òàèààð ì ýáýýèèéá áçððáýáý, íèíí íééòýá íýýèðòýé, ì ýáýýèáýá áàèò íü ççéòýé. Áíèíí æðíé áíè ááíáòèòèàð òì ÷è°á÷èéí òàèààð ì ýáýýèèéá íèáíðèíð çèèáýððýéèéí èèòáíçèéá òàðèòòáá çìðèòòóèáá÷ áàéáóóèèáá, ò°ð°íàèéí çàð çýýè ýñòçè áááíòèááòòáá èíì ìáíèòáááñ èðççéýò òàééáí ì ýáýýí á òòñáæ °á°ò íü ççéòýé. Õýðýá èéí ò°ðèèéí ì ýáýýèéé íü íèíí íééòýá òýáèéí íýýèðòýé áíèñíí áàéáè Í ÌÈÒÁÑ-ùí òàééáí á ýíýòçç ì ýáýýèèéá òýððýí íèæ áààò òòòàé çàààðùá ì ðòóèñáí áàèò øààðàèááàðàé.

ççíéé òóèä áàðààð øààðàèááùá òáíááíà. ççíá:

- b) i. Í ÌÈÒÁÑ-ùí òàééáí á ááíáòèòèàð òì ÷è°á÷èéí òàèààð ì ýáýýèèéá èè òíá áíèáíò òàèààð çàñàèéí áàçðùí áíèíáí, íèíí òàèò ìðíèòíá÷áùí áçèèéí òýéýèòççèèéá áàðèì òàèòòèáá. ççíá òíèáíááíò òòóèèéí çàèòòóá, ááíáòèòèàð òì ÷è°á÷èéí òàèààð ì ýáýýèèéá èè òíá áíèáíòòíé òíèáííòíé ò°è°àè°ñ°í, ýñòçè òýðýáæççèæ áóé áíèèò ì ðàèòèè áíèíí øèíý÷èýèéí òàèààð àýèáýðýíáçé ì ýáýýèéé ìðíí.
- ii. 2017 ííù 1 áçáýýð ñàðùí 1 áýòýá íèíí òàèò ìðíèòíá÷áùí áçéýá áíð áòðáñáíáàð (ñ-f çààèòùí áàáóó) ááíáòèòèàð òì ÷è°á÷èéí òàèààð ì ýáýýèèéá èè òíá áíèáíò ò°è°àè°á°° áóðò ñòðàðáèééá òýáéýí íéèèèççéíý. Íèíí òàèò ìðíèòíá÷áùí áçéýá íü òòòàéí ò°è°àè°á°° áóðò ñòðàðáèééí áçò ÷òòàé çá áíèíí òóáàðááá òíáíðòíéèíò á°á°á °°ðèéí æèèéí òàééáíàèéí íýá òýñýá áíèáíò ò°è°àè°á°° áóðò ñòðàðáèééí òýðýáæèèèèéá ççíýéíý.
- c) 2020 ííù 1 áçáýýð ñàðùí 1 áýòýá òýðýáæççéýá÷ òèñ ìðíòóáááñ Í ÌÈÒÁÑ-ùí òàééáí á ááíáòèòèàð òì ÷è°á÷èéí òàèààð ì ýáýýèèéá ìðòóèáò áíèíí èíì ìáíèòáááñ ýíý ì ýáýýèèéá èè òíá áíèáíòùá øààðááíá. Ýíýòçç øààðàèááá íü òáíáàðò ìðíèòííí, íèáíðèíð ñàèáàðò çèè æèèèèèèááá ýáóóèæ áàéááá, ýñòçè ò°ð°íá° ìðòóèáèò òèèñýíí áàéáóóèèèááá, ææ àðóéí íýáæççéýá òáí áàðàð á°á°á òýááýð ìü ááíáòèòèàð òì ÷è°á÷èéí òàèààð ì ýáýýèéé, ýçýì øèèéí òçáøéí, ýçýì øèè ýñòçè òýíáèòùá òýððýí òàáùááá òòòàé áýèáýðýíáçé ì ýáýýèèéá ìðòóèáò ñòíé. Ááíáòèòèàð òì ÷è°á÷èéí òàèààð ì ýáýýèèéá ìáð èðççéýýáçé, ýñòçè áòòò èðççèñýíí ææ àðóéí íýáæèéá íýðéýò çýðáýýð ááíáòèòèàð òì ÷è°á÷èéí òàèààð ì ýáýýèèéí òàéèááíáè áàðù áèèááá áòðááááè, ñòè òàèùá Í ÌÈÒÁÑ-ùí òàééáí á èè òíá áíèáíò ñòíé. 2020 ííù 1 áçáýýð ñàðùí 1 áýòýá ýíýòçç øààðàèááùí òýðýáæèèòýá ýðò ççéíí áíèíí ìðàèòèèèéí òíì ìíòíí ñàáá áýððòçýýè ò÷èð÷ áàéááá áíè òòòàéí òèñ ìðíí íü 8.1-ð øààðàèááùí áàáóó °°ð÷è°èò òèèæ áíèíí.
- d) Ááíáòèòèàð òì ÷è°á÷èéí òòòàé ì ýáýýèééá òòòàéí ááíáòèòèàð òì ÷è°á÷èéí íýð, ççíáýñ òáñáá, ìðòèí ñòóò òèñ ìðíí íýð, òççí÷èýí òèñ ò°ðèéí í°è°òýé ýðáýýèéí òàèààð ì ýáýýèèéá ìðòóèáò ñòíé. Ì°í ççíáýñíéé áàèéíí áàèòáàèòùí áòááàð, ò°ðñ°í íáííí, ìðòèí ñòóò áàçðùí áíèíí áæèùí òáýá, áýðýýíéé ò°ðèèéá èè òíá áíèáíòùá ç°áè°á°.

<p>Āīīāóðāñ</p>	<p>Àøēā ōĶðòŷā- ŷĶŷī āŷā Āīīāóðāñ Ōēñŷī īēāīðēīð ñāēāāðð Ŷēē āæēēēāāā ŷāóóēā áóē ēīī īīāīēēī 5 āā òĶĶīŷŷñ āŷŷø ðóāēēī ðóāūòāā ðóóā āā ðóóā áóñāāð ŷĶŷī øāŷā ðóāū ōĶīēēā ðŷēīŷ.</p> <p>Ōøðēēī āēāā ðāøēā áóē ðóāū ōĶī ēīīŌāññ āāēāóóēāð (75 áóāāāð Ķŷēē. Ōóē óóðōāēī āðŌīðēē ðóóēū), ŷñðŶē īēāīðēīð ēīī īīāīēēī āēēāāā ðóāūòāā ŷĶŷī øēð āā ðóāūòāā ŷĶŷī øēēēā ðŷī āæ óāēðāāðŷā ōīðēāēī īī.</p>	<p>≥ 5%</p>
<p>ĒēðāēĶ</p>	<p>Àøēā ōĶðòŷā- ŷĶŷī āŷā ðŌðŌīāēēī ŷððēēā ŷĶŷī øēð, āŶēēāŷŷ ðēēðŷā īŌēŌēŌ, āŶēēāŷŷī ŷŷñ ōīāīðŌīē ðŷī æŷŷīēē āøēā ōĶðòŷō, īŌī 5 āīēīī òĶĶīŷŷñ āŷŷø ðóāēēī ðóāūòāā ŷĶŷī øāŷā ðóāū ōĶīēēā ðŷēīŷ. Ūŷðŷā āøēā ōĶðòŷā- ŷĶŷī īū ōēñ Űðā īŌēŌ āŶðēē ŷōāŷŷā āīē ðóāū ŷĶŷī øēēēī ōŷĶāāðŷā ðāðāāēĶāðŶē ē īŷāŷŷēēēēā āāðāāī ā.</p>	<p>≥ 5%</p>
<p>Ēēāāð</p>	<p>Àøēā ōĶðòŷā- ŷĶŷī īū:</p> <p>(i) Ōóāū ōĶī āāēð āā ðŷĶŷŷ ÷ ēīī īīāīē āāēðāŶē;</p> <p>(ii) Ōóóēēēī ŷōāŷŷāēēī ōīāīðŌīē ðŷī æŷŷīēē ðóāūòāāī ŷðð, ŷñðŶē ñāīāēŷŷī ŷððēēā ðóóā āā ðóóā áóñāāð Ōī ÷ēŌ, óāēðāāī ðŷīāð ðóāū ōĶīēēā ðŷēīŷ.</p> <p>Āāðāāð ŷōāŷŷāēēā ðŷāēēā ÷ āøēā ōĶðòŷā- æēīðŷŷī ŷĶŷī āŷā ŶĶŷōāŶē. ŶŶā:</p> <p>a) īāñāī ā ōĶðŷŷāŶē ōĶī (18 īāñī āāñ āīīŌ);</p> <p>b) áóñāūī Ōī īŌŌñ ðīī ēēīāāñī ŷōāŷŷā, ĶóŌ-ēāā-, āñðāī ðāī āāāēāā- āīēīī āāāīŌ;</p> <p>c) ēīðīīðāðē āīēīī ōŷĶāāðēāāāī āē ðāðēóóēāāāðāē ēīī īīāīēòāē ðŌāŌēī Űðēēī āŷðŷŷ āāēāóóēñāī, ðóóāēī ēīðīīðāðē āā ōŷĶāāðēāāāī āē ðāðēóóēāāāðāē ēīī īīāīēēī ŷāēēī ĶðŌāŌēēī ŷðŷŷāēŶēñī ŷŷð āēē āīēīð ðóāū ōĶī.</p> <p>Àøēā ōĶðòŷā- ŷĶŷīēē īŷāŷŷēēēēā āāĶðŷŷī ðīñ, óóē óóðōāēī (Àøēāð īāēðī āēŷŷī āŷðŷŷ āāēāóóēñāī) āā āāĶðð ðāðēāēāīāēēī ēīī īīāīēēī īēēð āāðāāñāī ðóāūòāāī ŷ 5 āīēīī òĶĶīŷŷñ āŷŷø (īēēðāŷŷ ŷñðŶē áóñāā āāēāēāāð) ðóāū ŷĶŷī øēā-āŷŷñ, īē īīāī ŷ űāēāāð āīēīī Àøēāð īāēðī āēŷŷī āŷðŷŷ āāēāóóēāāŶē óóē óóðōāēī ēīī īīāīēēī īēēð āāðāāñāī ðóāūòāāī ŷ 10 āīēīī òĶĶīŷŷñ āŷŷø ðóāū ŷĶŷī øēā-ŷŷð āāðāóóēī ā.</p>	<p>≥ 5% болон ≥ 10 %</p>
<p>Īēāāð</p>	<p>Ōóðøēēðāā ðāī ðāāāāðŷŷī ðóēā ĪŌĪ ĀŌ ðīāīðŌīēēīēð āŷŷð ðīøēðīēñī īāīēīā ÷ ðóóēū-ēāāāāāŶē.</p>	<p>ĀāēðāŶē</p>

<p>Í ëääðè</p>	<p>Í ëíí í ëèðÿá í ýýèòòýé àæ äòóéí í ýäæ áí ëíí 100 ðòáú í ðèí ëíí í áí ëàñ áóñää ðóóá áí ëíí ðóóá áóñ ááééääð (°ð áóñää ëíí í áí ëàð ààí æóóéáí) ðóóáéí àæ äòóéí í ýäæéá ýöÿñò í ú ðýí àèòääá ááééääð ðòáú ò¿í ëéá ðýéí ý.</p>	<p>0</p>
<p>Òàæëëñòáí</p>	<p>Àøëá ò¿ðòÿá- ýçýí äÿæ °í ÷ë°ò ýððòýé, ÿñò¿ë ðàððèèòää- áí ëíí ðóóèéí ýòäÿÿáééí ðèëñýí áéèääá à¿ééäÿýí ëé ðàáí à áí àèò ááéääé äÿÿð ò¿¿í ëéá óáèðááí ðýí áääá, 5 áí ëíí ò¿¿í ýÿñ äÿÿð ðóáééí ðóáúòää ýçýí øëá- í ýä áí ëíí ò¿¿í ýÿñ í ëíí ò¿í ëéá ðýéí ý.</p>	<p>≥ 5%</p>
<p>Òáí çáí è</p>	<p>Í ÒÍ Æ Ò í ú àøëá ò¿ðòÿá- ýçí ëé ðí áí ðòí ëíí èò äÿÿð ñáí àé í ýääÿæ ÷-áääá¿é. Èéí ä ýí ý ð°ðèéí ñóááéääá áí ëíí àñðóóéàò ç°áè°ò áá- áæèèèòóéæ ááéääá á°á°á òá ñóááéääáí ä íýð òíí ú, í íú òí áí ðòí ëíí èòúá ðóñáàðáð ð°è°áè°°á ááéí ä. Õýéýèò¿¿éáééí ¿áÿð ëíí í áí ëéí ðóáú ýçýí øèè òí áí òí ò áí í ä òýçáààðúá 5 ðòáú áí ëáí ò í ú çí ðèí æòí é äÿäÿä äÿÿð ñáí àé í ýääæÿý.</p>	<p>Í áí í áí ò ð áàðèáääá¿é</p>
<p>Òí áí</p>	<p>Í ÒÍ Æ Ò í ú ðòðøèèòúá ðýðÿæ¿¿éÿòÿá àøëá ò¿ðòÿá- ýçí ëé òí áí ðòí ëíí èò äÿÿð ñáí àé í ýääÿæ ÷-áääá¿é.</p>	<p>Ááéò¿é</p>
<p>Çàí àé</p>	<p>Àøëá ò¿ðòÿá- ÿòñèéí ýçýí äÿæ ëíí í áí è, ÿñò¿ë ððàñò àèø ç°áð°í ðòáú ò¿í ëéá ðýéí ý. Õýðÿá ëíí í áí è í ú á¿òèéí ðóáúá í ëíí áààðàð, í ëíí ð°ðèéí ðóóèéí ýòäÿÿáÿÿñ á¿ðàñýí ÿñò¿ë °í ÷ë°è, óáèðáéääá ðýí àèòúá ðýðÿæ¿¿éÿò ðóáééí ðýéýèòÿÿð ðèéääàñýí ðí ðèí ëáí ëä àøëá ò¿ðòÿá- ÿòñèéí ýçýí äÿæ ðÿääÿÿð ñ¿éæÿýí ëé ðí ëáí ëä ááéò ðòáú ò¿í ëéá ðýéí ý.</p> <p>Õýí àèò, óáèðáéääá äÿæ ðóóáéí ò¿í °òðèéí ò¿ññýí ááééääáð í ëáí ðèí ò ëíí í áí ëéí ¿éè áæèèèääááá óáèðááí ÿáóóéàò ýððèéá ðýéí ý. Òóóáéí ýðò í ú áàðáàð ááééääáð áéé áí ëæ áí ëíí. ¿¿í ä: (i) í ëáí ðèí ò ëíí í áí ëéí ðóáúòää ýçýí øèò ýðò, ÿñò¿ë ñáí àèóí ýðò, èòäÿí æéýéÿÿð ààí æóóéáí ðóáúòää ýçýí øèò ÿñò¿ë ñáí àèóí ýðò ðýðÿæ¿¿éñí ýÿð. 20% +1 ðýí æÿýí ëé ðóáúòää áí ëíí ñáí àè °á°ò ýððèéá °í ÷ë°è, ÿñò¿ë óáèðáéääá ðýí àèò ðýðÿæ¿¿éÿò ýðò äÿæ ¿çÿò áá òá ðýí æÿý í ú ðóóá áí ëíí ðóóá áóñ °í ÷ë°èéí á¿ðèé è ò¿áøéí ä í ýäÿí ááéè ðàí ààðí ä. (ii) í ëáí ðèí ò ëíí í áí ëéí óáèðáéääáá áóñää ðýéáÿðÿÿð ðýðÿæ¿¿éñí ýÿð: ¿¿í ä a) í ëáí ðèí ò ëíí í áí ëéí ýðò áàðèò äÿÿä ááéáóóééääóí àèø¿¿éééá òíí ëéí ò, ÿñò¿ë ÷ë°è°è°ò ýðò; a) ðýðÿá °òðèéí ýðòÿÿ ðýðÿæ¿¿éáÿé, í ëáí ðèí ò ëíí í áí ëéí äÿÿð äòðàñáí (i) áí ëíí (a)-ä çààñáí í °ò°è ááéääé áéé áí ëáí ò ýðò; a) í ëáí ðèí ò ëíí í áí ëéí ýðò áàðèò äÿÿä ááéáóóééääóí àèø¿¿éééá òíí ëéí òí ä ç°áø°òð°è °á°ò ýðò á¿ðèé ýðäÿÿáééí ç°áø°òð°è.</p>	<p>>20%</p>

Í - ÈÒÁÑ-úí ò¿ðÿýí ä àøëá ò¿ðòÿá- ýçæéí èè òí ä ááééèúá ðáí ààò ðòðøèèòää í ðí èòñí í óèñ í ðí óóá á¿ää óèñ ð°ðä í°è°ò á¿ðèé ýòäÿÿä í ëáí ðèí ò ñàéáàðò ¿éè áæèèèääáá ýððýéäÿá ëíí í áí ëéí ðóáú ýçýí øëá-, óáèðáéääá, ðýí àèòúá ðýðÿæ¿¿éÿá- áí è èè òí ä í ýäÿýéò øáàðáéääúá ðóñáàñáí áí ëíí ä- òá ðáí àéääúá ðýðÿæ¿¿éÿò ðýéáÿð í ú °òð °òð ááéí ä.

Хүснэгт 2. Олон улсын байгууллагуудын тодорхойлолт

<p>Европын холбоо</p>	<p>Åāđīīūī ōīēāīīīīīñ “Åāđīīūī īāđēāī āīò āā Ç°āē°ēēēī Ōāēđāāī æ 2015/849”-ēēā 2015 īīā āāđāēñāī. Ōā ōāēđāāī æēā “āwēā ōġđōyā+ ūçyī” āyæ āġēēāyū āīēīī ġēē āæēēēāāāāā āōñāūī ōī ī°ñ āġēōyōāyæ āóē ōāđēōōāā-, ūñōġē ōōāū ōġīēēā yōñēēī yōyñō ōāēđāāī ōyīāæ, ūñōġē ūçyī wēæ āóē āāđāāō yōāyūāēēā ōyēyō ā°ā°ā ōōōāēī yōāyūā īū ōōāū ōġī āāēīā. Ĳġīā:</p> <p>(a) Åāēāōōēēāāūī ōōāūā:</p> <p>(i) Í yāñyī ōōōēēēī āāāōō, ī yāyūēēēēā ēē ōīā āīēāīō ġġđyā ōġēyūñyī, ī ēēōēyā ōīāñīī æōđī ūī āāāōō ī yāyūēēēēā çāāāāē ēē ōīā āīēāīō wāāđāēāāā ōāāēō çīōēōōēāēōōāē āāēāōōēēāāāā đāđūyāēāāāāō, ī yūēōōyē ōyēāyđyūđ đōāūōāā āāđāñāī yōāyūāyūñ āōñāā ōōōēēēī yōāyūāēēī ōī āī đōī ē ōōāū ūçyī wēē, ñāī āēūī ūđō, ōōōāēī ōōōēēēī yōāyūāēēī ōī +ē°ēēēī āwēā ñīīēđōēūā ōōāūōāā ōyēāyđyūđ ūçyī wēē, ūñōġē āōñāā ōyēāyđyūđ wōōā āā wōōā āōñāāđ ōī +ē°ō ōōāū ōġīēēā ōyēī y. Ōāđēēōāā+ēēī 25%+1 wēđōyā ōōāūōāā ūçyī wēē, ūñōġē 25%-ēāñ āyūw ōī +ē°ēēēī ūđōēēā ōōāū ūçyī ūçyī wēēēēā wōōā ūçyī wēē āyæ īyđēyīy. Ōāđēēōāā+ēēī 25%+1 wēđōyā ōōāūōāā ūçyī wēē, ūñōġē 25%-ēāñ āyūw ōī +ē°ēēēī ūđōēēā ōōāū ōġīēēē ōyīāēō ūñōġē ōyā ōyāyī āāēāōōēēāāāāđ āāī æōōēāī ōōāū ōġīēēē ōyīāēōāā āāēōūā wōōā āōñ ūçyī wēē āyæ īyđēyīy. Ýīy īū āēwġġī īđīī °ōđēēī ōēñūī ōōōēū ōī āōīīī æāīī ōāđwēāōāġē āāēāēāāđ ōyīāēō ōyđyāæġġēyō āīēīī ūçyī wēēēēā ōī āī đōī ēēīō ōāī āēēī āīīā ōōāū ūçyī wēēēēā ōī āī đōī ēēēā wēēāāyđ āāđāāō wāāđāēāāāōāēā ōāđōōēā āāēīā. Áōñāā ōyēāyđyūđ ōyīāēō ōyđyāæġġēyō āyāyāō Åāđīīūī īāđēāī āīò āā Ç°āē°ēēēī Ōāēđāāī æ 2013/34/EU -ēēī 22(1)-yūñ 22(5) ōġđōyēō çġēēā çāñāī ōyī āēō ōyđyāæġġēyōēēā ōyēī y.</p> <p>(ii) Ōyđyā āġōēē ē ōyēāyđēēā āyēāyđyīāġēāyūđ āōđāñāī ū āāđāā ñyæēāyō wāēōāāāī āāēōāġē āyæ ġçāyē (i)-ā çāñāī āēēāāā yōāyūāēēā, ūñōġē ōyđyā āwēā ōġđōyā+æēī ōyīy ūçyī, āyūā ōġāwīēēē ōāēđāāō āēāāī ōōwāāē ōāwēæ āóē ōōāū ōġīēēā ōī āđōōēñī āāđ āēēāāā ñyæēā ō°đ°ō ġī āyñēyē āēē āyæ ġçāyē āwēā ōġđōyā+ ūçī ēēā ōī āđōōēāō ġġđyā ōġēyūñyī āāēāōōēēāāā īū (i)-ā çāñāī āwēā ōġđōyā+ æēī ōyīy ūçī ēēā ōī āđōōēāō āđāā ōyī æyū āā-, āāđēī đæōōēī ā.</p> <p>(b) Ōđāñōūī ōōāūā:</p> <p>(i) Çāđēđāī çāđōōōēāō ūđō āġōēēē yōāyūā;</p> <p>(ii) Ēōāyī æēyāñyī ōī +ē°ā+;</p> <p>(iii) Åñđāī ōāī āāēāā+ (ōyđyā āāēāāā āī ē);</p> <p>(iv) °ī +ēēī āwēā ōġđōyā+, ūñōġē ōōōēēēī yōāyūāyūđ āāī æōōēāī āwēā ōġđōyā āóē ōōāū ōġī, ūñōġē ōī āī đōī ē āōñ āāēāōōēēāāā, ōōōāēī ōōōēēēī yōāyūāēēī āāī æēāāā/āāēāōōēēāāūī çīōēōōōēāēō āīēīī ġēē āæēēēāāāāī ā ġī āñyī āwēā ñī ī ēđōī ē ūçyī wēēō yōāyūā;</p> <p>(v) Wōōā āā wōōā āōñ ōī +ē°ē āīēīī āōñāā ōyēāyđyūđ yōñēēī ōyīāēōūā ōyđyāæġġēæ āóē āōñāā āēēāāā ōōāū ōġī;</p> <p>(vi) Ñāī çyđyā ōōōēē çġēī çīōēōōōēāēō īū ēæēē ō°đēēēī ōōōēēēī yōāyūāēēī ōōāūā, (b)-ā āōđāñāī āēāāī ōōwāāē ōāwēæ āóē ōōāū ōġī.</p> <p>Åēwġġī ōēñ īđī ōōā ōōāū ōyī æyūā ōī āōī ī đāīī ñāī ōġġāēēī ġēē āæēēēāāāāī āāñ īēīō āwēēēā ōī ī ōī ēæ, āāāā āġīāyūđ āāđēō wāāđāēāāāōāē. Ōōōāēī ōōāū ōyī æyūī ēē āīīā ōyçāāāđūā ñāī ōġġāēēī ġēē āæēēēāāāāī ū ō°đē°ñ ōāī āāđ- ġī āyñī ēē ōġāwēī ā ōī āōī ēæ °āñ°ī āāēī ā āyæ ōī āī đōī ēēæyū.</p>
------------------------------	---

Волфсберг

Āī ēōñāādā ādōī ī ī ū ñāī ōġġāēēī ñāēāādō ī ōīā° ōāāāō āyī ō ōyđyāōyē ōyī ōyō (Anti-Money Laundering (AML)), ōādēēōāā+ēēā ōāī ūā ī yāyō (Know Your Customers (KYC)), ōādđī đēçī ūā ñāī ōġġāēēī ōyī ōyō (Combating the Financing of Terrorism (CTF)) āī āēī āūī ñāī āādōūā ōī āōī ī ō çī đēēāī ōī ē ĺēē āāēēēāāāā yāōōēāāā āyēōēēī ōī ī ī ōī 13 āāī ēī ū ō°ē°ēē°ñ āġđāñyī ō°đēēī āōñ ōī ēāī ī ħī . Ōā āāēāōōēēāāā ī ū ŌĀŌŌ-ōāē ēāēē ō°ñōyē ĺēē āāēēēāāāā yāōōēāāā ā°ā°ā āyēōēēī ōī ā°đ ō°āēēōyē ōēñ ī đī ōōā ēō ā- ōī ēāī āāī ē ōā-, āādāñāī ñāī āādōūā ī ū ōġēyūyī ç°āŵ°đ- ōyđyāēġġē ēđñyī āāēāāā ōōē ñāī ōġġāēēī ñāēāād āī ēī ī ī ōīā° ōāāāō, ōādđī đēçī ūā ñāī ōġġāēēī ōyī ōyō, ōādēēōāā+ēēā ōāī ūā ī yāyō +ēāēyēyūd ōī ī ī ōī ōī ĺġđyā āġēōyāyāyā āī ē āāēāōōēēāāōōāūī ī yā āyā ī ēī ī ōēñāā ĺçäyā.

Ōā āāēāōōēēāāūī ōī āī đōī ēēī ēōī ī đ мөнгө угаах гэмт хэрэгтэй тэмцэх чиглэлээр “ашиг хүртэгч эзэн”-ийг тодорхойлохдоо бусад хуулийн этгээдээр дамжуулан, эсхүл бусад байдлаар аливаа дансан дахь мөнгөн хөрөнгийг захиран зарцуулах мэдэлтэй цаад эзнийг хэлнэ¹⁶ āyāyū.

Ī ōī “yđō ī yāyēōyē” āāēō āyāyāō āāī āāī ō āādūī ĺñyā çōđāē ī ōīā°ī āġēēāyū ōēēō ōōōēēī yōāyā āī ēī ī ōōāū ōġī ēēā ī ēēāī ōāġē. Ī ōīā° ōāāāō āyī ō ōyđyāōyē ōyī ōyō ōġđyūyī ā yī yōġġ ōī āī đōī ēēī ēō ī ū ī āŵ ī āđēēī ōġāyāōyē ā°ā°ā ēōyā+ēyī ōī -, ō°đ°ī āēēā yçyī ōēā-, yñōġē ōyī āēōūā ōyđyāēġġēyā- ōōāū ōġī ēēā ōī āī đōī ēēī ō āī ēī ī āē āāēāāā āī ēī ā- ōōōāēī ōġī ēē ōāāī ā āēī ōyī y ōī +ē°ā-, ōyī āēōūā ōyđyāēġġēyī çāēēđāī çāđōōōēāā- ī ū ōyī āī ēī ōūā ī ēā ōī āī đōī ēēī ō ōāādāēāāāōāē āyā ĺçäyā āāēī ā.

Āī ēōñāādāēēī çād-ēī ā çāññī āād “āŵēā ōġđōyā- yçyī” āyāāēēā ōēēñāyđ āāēēāāād ōī āī đōī ēēī ō ōāādāēāāāġē ā°ā°ā ōādēī ī ōōō°ē āāēāāē ōōñ āġđyūd āŵēā ōġđōyā āāēō ī āāāēāēōāē yōñēēī ōī +ē°ā- yōāyūāēēā ōī āī đōī ēēī ō āī ēī ī āēō āġō āđāūā āŵēāēāō ī ū ēēġġ ĺđ āġī ōyē āyā ĺçäyā āāēī ā.

13 Global Witness, “Assessment of EITI Beneficial Ownership pilot”, 2015
 14 Options for Disclosing the Beneficial Owners of Extractive Companies, NRDC, 2015
 15 ŌĀŌŌ-ūī Ēē ōī ā āāēāāē āī ēī ī Āŵēā ōġđōyā- yçyī ēē ç°āē°ī āē

Хүснэгт 3. Ашигт малтмалын ордын төрөл

Нодлооааеéí î ðä	Ûçäýýí ýé ðàððààðàäé î ðä	Àðäеéí àðеäò î àеòì àе
<p>Ì î î äî è Õеñ î ü äýеðеéä î °°ð°°ð°° òì ðò î ðì ò çýñеéí, ä°ð°àð î ðì ò í ççðñí еé î ðä çýðýä äýеðеéä äýýäççð òì î òì ääí ò î °°òòýе, “ñòðàòàäеéí” äýò òì äî òäì еòì é 16 î ðä äàçðòàäе äà 39 î ðä äàçðòàäе өеí ýýð äçðääççýýýýð çýðýä ääеí ä. Ç°ä°î í Ì þó Õì еäí еí äеò, çýñеéí óòðòäе äýòýä 2020 î î î î òì éө ääí ääàðää ÄÍ Ä-еéí 1/3-еéä ýçеýòýýð ääеäää þì . Çì еé çýðýäöýý äýеðеéä òäì äеéí òì î ä òì î òì ääí ò î ççðñí еé î ðäüä àðеäеäò äýä äçðòеéí äýеðäýе ääеé òеéääýä ääеí ä.</p>	<p>Ûçäýýí ýé ðàððààðàäé àðеäò î àеòì àеüä òäеò, àðеäеäòàäе òì еäí ääñí î ðàððеéòàää òòñääе òòóеäð çì ðеòóóеéí ä²². Ääðеäüí î äàðäеäеüí çì ðеòеäеòàäð àðеäеäò äí еí î äеòì é ääеääеüä ýеäýä ðàððàеòàäе òòðääñ +òеòóеäеéí òòðеì ðеäе, ýеñ, ðäеðää, өäð өääð çýðäеä ççäýýí ýé ðàððàòàäе àðеäò î àеòì äеä î ðòóеäää. Õçäýýí ýé ðàððàòàäе àðеäò î àеòì àеüí î ðä äàððàòàäе òòñääе ç°ä°ðеééí òì î ñççèеéí äеéççäýä ýð-èì öýе í ýì ýääýä ääеí ä.</p>	<p>Àðеäò î àеòì àеüí òòðäе òòóеüä çàññäí ñòðàòàäеéí ä- òì еäí ääí é äçðеé àðеäò î àеòì àеüí î ðä äí еí î ççäýýí ýé ðàððàòàäе àðеäò î àеòì àеüí î ðä î ðñäüä äðäеéí àðеäò î àеòì àеüí î ðä î ääì ääòóеäòàäð çàññäí ²³.</p>

Б. Газрын тосны тухай хууль (2014)

Äàçðòüí òì ñí ü òòòäе òòóеééí 17.8-ä “Í ýäе ðäеääеä äàçðòüí òì ñ, òеäì äеäеò äóñ äàçðòüí òì ñí ü ðäеäòóе, àðеäеäеò ýäóóеäò òì òеí еäí еä äýðýýýä- î ü í ýä ääеä äí еí ò ä°ä°ä ò°ð°è òòñ äçðýýð î ü äýðýý ääеäòóеä, òòñääе ç°ä°ð°è ääí ä” äýäýý. Õàðдéí “äýðýýýä-”-еéä òì äî ðì еéí òäì î Ì î î äî è Õеñüí î óòää äýäñäýðò äàçðòüí òì ñ, òеäì äеäеò äóñ äàçðòüí òì ñí ü ðäеäòóе, àðеäеäеòüí çеé ääеéääää äðòеýò äýðýý ääеäòóеñäí еí î î äí еéä²⁴ öýеýýýð çàññäí ääеí ä.

Ì °í òòóеüä äýðýýýä-еéí äàçðòüí òì ñ, òеäì äеäеò äóñ äàçðòüí òì ñí ü ðäеäòóе, àðеäеäеòüí çеé ääеéääää äðòеýò “íîäàòì ð еí î î äí è”-еéí ýðòеää Ì î î äî è Õеñää äçðäýýеòýе, ðàòàäð ò°е°ä- еí î î äí еä²⁵, äàçðòüí òì ñòì é òì еäí ääñí î çеé ääеéäääääí ü òì äî ðì é öýñäеä äýðýýýä- äí еí î íîäàòì ð еí î î äí è î ü “òòñеäí äçеóýääýä-”-ýýð äýðýýýä äçеóýääççäе äí еí ò ä°ä°ä òä äýðýýýä- î ü Ì î î äî è Õеñää äçðäýеòýе, ðàòàäð ò°е°ä- òòóеééí ýääýýä ääеòàäð çàääýý²⁶. Äýðòóýñ ðàððàää äàçðòüí òì ñòì é òì еäí ääñí î çеé ääеéäääää²⁷ äеü ÷ òì òеí еäí еä àðäеéí ò°е°òòóеééí ýääýýä äí еí ò òòäüòàäò /ÕË/, ýñòçè öýçäääðеääää äе ðàððеòóеääääðäе еí î î äí è /ÕÏË/ ýðòеýýýýð ääеí ä.

22 Àðеäò î àеòì àеüí òòðäе òòóеü, 3.3
 23 Àðеäò î àеòì àеüí òòðäе òòóеü, 6.4
 24 Äàçðòüí òì ñí ü òòòäе òòóеü, 2014, 4.1.11 ççèé
 25 Äàçðòüí òì ñí ü òòòäе òòóеü, 2014, 4.1.12 ççèé
 26 Äàçðòüí òì ñí ü òòòäе òòóеü, 2014, 4.1.13 ççèé
 27 Äàçðòüí òì ñí ü òòòäе òòóеü, 2014, 4.1.6. “äàçðòüí òì ñòì é òì еäí ääñí î çеé ääеéäääää” äýä äàçðòüí òì ñ, òеäì äеäеò äóñ äàçðòüí òì ñ ýðò, ðäеò, àðеäеäò, ðääääеäò, öýýäýðýò, äí ðеòóеäò, ðàðäí äóóеääòàäе òì еäí ääñí î çеé ääеéääääää öýеí ý.

Хүснэгт 4. Ашиг хүртэгч эзнийг шууд утгаар илэрхийлсэн байдал

<p>Эцсийн өмчлөгч</p>	<p>Ì °íã° óãããð áíêí í òàððí ðèçí ùã ñàí òççæççýððýé òýì òýò òóðàé òóóëü, 2013</p>	<p>3.1.6. “эцсийн өмчлөгч” а́уæ ðàððèèòãã-èéí çéèãýé, çéè àæèèèèãããã òàèðããí ÷èèççèæ, °òðèéí çéèèèèèè àóñãããð ò°è°èççýí ðèèèãýæ ààéããã, ýñçé òóóèèéí ýðãýýàèèã íýã áíêí í òççíýýñ äýýø çðãýæèèñýí òýèòýý òíèáíí áçðèè òóóèèéí ýðãýýã °ì ÷èèæ ààéããè òýããýýðèèã áíð ççñãýí ààéãóóèñáí òçíèèã òýéíý.</p>
<p>Бенефициар өмчлөгч</p>	<p>~íýò òããñí Ù çàð çýýèèéí òóðàé /Øèíý÷èèñýí íàéðóóèãã/, 2013</p>	<p>4.1.26. “бенефициар өмчлөгч” а́уæ òóóèüã çããñí Ù àããóó ííí èíãèü ýçýí øèã÷èéí íýð äýýð °òðèéí °ì ÷èèæ äýò çíýò òããñíã áçðããççèñýí, òóðàéí çíýò òããñí ããñ ççñýò òçèè èèã òçðòýò ýððòýé æèíòýíý °ì ÷èèã÷èèã òýéíý.</p>

Ао́ñãã òóóèü òíãòííí æ, çíðèèòóóèãã- ààéãóóèèããóóãíí áçðýí æòðàí çýðàèèã ñóãèèããã èíííãíèéí òããñíã ýçýí øèã÷ æýñýí íèèãíèòíã áçðãççýýðýýð àãðããð òíãíðíèéí èðóóã ààéíà.

Хүснэгт 5. Өмчлөгч, хөрөнгийн эзнийг илэрхийлсэн байдал

<p>Хувьцаа эзэмшигч</p>	<p>Èíí íãíèéí òóðàé òóóèü, 2011</p>	<p>3.3³¹. Хувьцаа эзэмшигч а́уãã íü ííããíè àøèã àããð, òóãñíã ýçýí øèã÷èéí òóðàèã íðíèòíæ, òýéýèòýæ ààéããã ãñóóèèããð ñàíãè °ã°ò, èíííãíèèã òãðàí áóóèããñí Ù àãðãã çèñýí ýã ò°ð°íãèèã òóããèãñáí ããñ íèñíí íðèíãíí òóãñ òçðòýò çýðýã çíãñýí ýðò ýãýòò ýðãýýàèèã</p>
<p>Хөрөнгө оруулагч</p>	<p>Õ°ð°íã° íðóóèèèòíí òóðàé òóóèü, 2013</p>	<p>3.1.2 “хөрөнгө оруулагч” а́уæ Ì ííãíè Õèñãã ò°ð°íã° íðóóèèèò òèèñýí àããããã, áíòííãíí ò°ð°íã° íðóóèãã÷èèã</p> <p>3.1.3. “гадаадын хөрөнгө оруулагч” а́уæ Ì ííãíè Õèñãã ò°ð°íã° íðóóèèèò òèèæ ààéããã àãããããíí òóóèèéí ýðãýýã, òóãñ òçí /Ì ííãíè Õèñãã ààéíãã íðøèí ñóããããçé àãããããíí èðãýí áíêíí òãðýýàèèãèçé òçí, òççí÷èéí àããããã òèñãã ààéíãã íðøèí ñóãããã Ì ííãíè Õèñíí èðãýí /-èèã</p> <p>3.1.4. “дотоодын хөрөнгө оруулагч” а́уæ ò°ð°íã° íðóóèèèò òèèæ ààéããã Ì ííãíè Õèñãã áçðããýèòýé òóóèèéí ýðãýýã, òóãñ òçí /Ì ííãíè Õèñíí èðãýí, Ì ííãíè Õèñãã ààéíãã íðøèí ñóãããã àãããããíí èðãýí áíêíí òãðýýàèèãèçé òçí /-èèã</p>

31 Èíí íãíèèéí òóðàé òóóèü, 3.3.Õóãñíã ýçýí øèã÷èéí ýððèèã ýíý òóóèü áíêíí èíííãíèèã ãçðí ýýð òíãòííò à°ã°ã òóãñíã ýçýí øèã÷ íü ííããíè àøèã àããð, òóãñíã ýçýí øèã÷èéí òóðàèã íðíèòíæ, òýéýèòýæ ààéããã ãñóóèèããð ñàíãè °ã°ò, èíííãíèèã òãðàí áóóèããñí Ù àãðãã çèñýí ýã ò°ð°íãèèã òóããèãñáí ããñ íèñíí íðèíãíí òóãñ òçðòýò çýðýã çíãñýí ýðò ýãýéíý.

Хууль ёсны эзэмшигч	Èḏāyí eé ḡóóëü, 2002	88.3. Ḡóóëü áóḡó āyḡyúí ä °ḡḡ°ḡḡ çààààāžé áíē yā ḡì ḡíí áíēíí yḡḡééí žḡ øèì eéā ḡḡāéí yā ḡì ḡíí áíēíí yḡḡééí хууль ёсны эзэмшигч í ēæ āāāḡ yḡḡḡyé.
Хувьцаа худалдан авах санал гаргагч	Ḡóāüöāāḡ ēíí í àí ēéí ḡḡāüḡāāā çāāāāē áí ēíí ḡāéí āḡḡíí ží āñyí āyḡḡ ḡḡāāēāāí āāāḡ ḡāí āē āāḡāāḡ āæēēēāāāí ü æḡḡāí ¹ 163, ḡÇḠ, 2010	1.2.5. “худалдан авах санал гаргагч” āyæ āāí āāāḡ áí ēíí í yāāí yē ḡíí ēḡḡí ēḡí é yḡāyḡāēéí ḡāì ḡ Ḡíí í àí ēéí ḡḡāé ḡḡḡëü, ḡí yḡ ḡāāñí ü çāḡ çyḡéééí ḡḡāé ḡḡḡëü, yí y æḡḡí üí āāāḡ çāāāāē áí ēíí ḡāéí āḡḡíí ží āñyí āyḡḡ ḡḡāāēāāí āāāḡ ḡāí āē āāḡāāæ áḡé, yḡḡžé āāḡāāḡāḡ Ḡí ḡíí í ä °ḡā°ā°ē ēḡžžēñyí ēḡāyí, ḡḡḡéééí yḡāyḡāēéā
Хадгалуулагч	ÁYÁḠYÌ ḡḡḠÇ-À ḡḡāé ḡḡḡëü, 1996	3.1. Ì íí āí ē Ḡēñíí áí ēíí āāāāāüí ēḡāyí, ḡāḡyḡāēāēāžé ḡží, ḡḡḡéééí yḡāyḡā /ḡāāḡēā “ хадгалуулагч ” āyḡ/-ēéí í °íā°í ḡāāāāēāì æééí āyḡyúíēē ží āñyí āyḡḡ áāí ē, í °íā°í ḡāāāāēāì æééí žéē āæēēēāāāā yḡḡēyḡ yḡḡ ážḡéē ḡḡḡéééí yḡāyḡā /ḡāāḡēā “ḡāāāāēāā-” āyḡ/-ā ḡāāāāēḡḡēñāí ží āyñí ēé áí ēíí āāāāā āāēḡḡüā í °íā°í ḡāāāāēāì æ /ḡāāḡēā “í °íā°í ḡāāāāēāì æ” āyḡ/ āyí y.
Харилцагч	Ì ḠḠÑḠḠḠ ÑÁÁÁÌ ÁÌ æḡḡāí, ḡÇḠ, 2009	1.2.7. “ Харилцагч ” āyæ ḡḡḡéēāḡ í ēāí ḡíí ḡḡḡ°ē ážḡééí žéē-ēēāyḡā í yāyḡéyḡ žžḡyāḡyé yḡāyḡāyḡñ āā- āāēāāā ḡḡāü ḡží, ḡḡḡéééí yḡāyḡāēéā ḡyēí y.

Ḡóāüöāā yçyí øēā-, yḡḡžé ḡḡḡ°íā° íḡḡḡéāā-ēéí ḡḡāüḡāāí ü yçyí øēēéí ḡḡāü ḡyí æyḡāyḡḡ ḡí āí ḡḡí ēēñíí áāēāēüā āā- žçāyē °í ÷°ē, yçyí øēē áí ēíí ḡyí āēḡ ḡāēḡāēāüā ēēyḡḡéēēæ áí ēíí ḡ āāḡāāḡ í ēēāí ēḡḡāā áāéí ā.

<p>Холбогдох этгээд</p>	<p>Агай ёи ү дoбaе oбoёй, 2010</p>	<p>3.1.2. “холбогдох этгээд” гэж дор дурдсан иргэн, хуулийн этгээдийг:</p> <p>3.1.2а. oбoаeй oбoёeй yдaйyдeй oбaйoа, oбaйoаaй ä oаi aадaо зi yд oаaнyа oрoа aоpо oрoа aон oуeаyдyд ycyi oеa- aйeйi eдyуaзeа ycyi oеo aeeaaа oуeoyeа iдi eoiā- eдaйi, oоoeeй yдaйyа, oззi eе i yaaй ye нi i eдoй eoi e yдaйyа;</p> <p>3.1.2a. oбaйoаa, oбaйoаaй ä oаi aадaо зi yд oаaнyа oрoа aоpо oрoа aон oуeаyдyд aадaaа- aйeйi eдyуaзeа aадaaо oбoаe aeeaaа oуeoyeа iдi eoiā- oоoeeй yдaйyа, oззi eе i yaaй ye нi i eдoй eoi e yдaйyа;</p> <p>3.1.2a. oбoаeй oбoёeй yдaйyдeй oаeдaеaaа, aйaeй aй, oа oоoeeй yдaйyа aйeйi eдaйi eе yдoёyо зeе aaeёeaaаaдaе oйeайi oйe aeeaaа oеeaaуdо oуeoeeй зiaнyй aуyд oрoа aоpо oрoа aон aaeaeaaд, aai aаaдaa aоpо aонaaдaе oаi oдaо oуeаyдyд oуiaeо oйaoi ae i°e°e°a°a, yнoзe i°e°e°o aйeйi a азoеe eдaйi, oоoeeй yдaйyа, oззi eе i yaaй ye нi i eдoй eoi e yдaйyа;</p> <p>3.1.2a. oаeдaеaaа, aйaeй aй, yдoёyо зeе aaeёeaaаaй aаa aонaa yдaйyayyд oрoа aоpо oрoа aон aaeaeaaд, aai aаaдaa aоpо aонaaдaе oаi oдaо oуeаyдyд oуiaeо oйaoi i eai o, i°e°e°e°zzydeea c°a°o°дн°oй, yнoзe oеeй aйeйi a азoеe eдaйi, oоoeeй yдaйyа, oззi eе i yaaй ye нi i eдoй eoi e yдaйyа;</p> <p>3.1.2a. oбoаeй oбoёeй yдaйyдeй o°e°e°oй oаeдaaд c°ae°eеeй aйeйi oуiaй oaeaaд c°ae°eеeй aадaa, aeozzi, azeyoyay oаeдaеaaа, aонaa yдo азoеe aeaaй oоaaeodai ;</p> <p>3.1.2a. yiy oоoeeй 3.1.2a-3.1.2a -a çaаnai eдaйi eе ayд azeeey aeozzi, o°d°e, naai u ozi, dayayyд i u oрoа aоpо oрoа aон oуeаyдyд oуiaeoa oуdyaazzeaya oоoeeй yдaйyа, oззi eе i yaaй ye нi i eдoй eoi e yдaйyа;</p> <p>3.1.2. . yiy oоoeeй 3.1.2a -3.1.2a- a çaаnai yдaйyа i u oрoа aоpо oрoа aон oуeаyдyд oуiaeoaа oуdyaazzeaya oоoeeй yдaйyа, oззi eе i yaaй ye нi i eдoй eoi e yдaйyа, yнoзe yaеeй çaаneей aoeа нi i eдoёi i i yaoyo çideai id çidei i aaeaoeñai aонaa oуeаyдeй azeya yдaйyа, oоoeeй yдaйyaeey i yaaй ye нi i eдoй eoi e yдaйyа.</p>
--------------------------------	------------------------------------	---

Санал болгож буй хамрах хүрээ

Уул уурхай, газрын тос байгалийн хий, цацраг идэвхт ашигт малтмалын бүхий л тусгай зөвшөөрөл эзэмших хуулийн этгээдэд хамаарна. Мөн дээрх чиглэлд тендерт оролцох, туслан гүйцэтгэх болон ханган нийлүүлэх гэрээ байгуулах этгээд, мөн тусгай зөвшөөрөлтэй хуулийн этгээдэд хөрөнгө оруулалт, зээл, тусламж олгох этгээдийг хамруулах нь зүйтэй.

Түүнчлэн ашиг хүртэгч эзнийг хуулийн этгээдийн тодорхой хувь эзэмших этгээдээс ялгаж тодруулах нь хүн ам цөөтэй манай улсын хувьд эрсдэлтэй хэдий ч хэрэгжих боломжийг харгалзан компанийн 5 буюу түүнээс дээш хувь эзэмшигчдийн ашиг хүртэгч, түүний жинхэнэ эздийг тодруулах нь зүйтэй юм.

Хүснэгт 10. “Улс төрд нөлөө бүхий этгээд”-ийн тодорхойлолт

<p>Улс төрд нөлөө бүхий этгээд</p>	<p>Ì ÓÁÕÑÕòÕ, 2013</p>	<p>3.1.5. “óëñ ò°ðä í°ë°° á¿ðëé ýðäýýä” äýæ Í èëðëéí àëááí ä íëéðëéí áíëíí òóàëéí àøëä ñííèððëüä çíðëöðóëäð, àøëä ñííèððëüí ç°ð-ë°°ñ òðüä-ëëäí ñýðäëëéýð òðóàé òóóëëéí 20.2-ò çààñáí ýðäýýäëéä.</p>
	<p>Í ÁÍ ÁÕÀÑÇÀÑÇÓÑòÕ, 2012</p>	<p>20.2. Ì ííáíë Óëñüí Áð°íðëéë°ä-, ÓËÕ-üí àèø¿¿í, Ì ííáíë Óëñüí Áð°íðëé ñàëä, Çàñàëéí äàçðüí àèø¿¿í, Ì ííáííí òóóëëéí òýðëéí àèø¿¿í, Óëñüí äýýä ø¿¿ðëéí Áð°íðëé ø¿¿ä-, Óëñüí äýýä ø¿¿ðëéí ø¿¿ä-, Óëñüí áð°íðëé íðíëòðíð, ÓËÕ-ä àæëää øóóä òàðëóóáí òàëéääí ääää äàëäóóëëääüí äàðää, àéí ää, íëëñýëëéí Çàñàä äàðää, àéí ää, íëëñýëëéí èðäýäëéí Ò°ë°°ë°ä-àëéí Óòðëüí Òýðä¿¿ëýä-àëéí äàðää, ýàí íü Ò°ðëéí íàðëéí àë-àëéí äàðää, Çàñàëéí äàçðüí äääíðààëéí äàðää, ò°ðëéí òí-èò èíííàíë, íëííí óëñüí äàëäóóëëääüí äàðää, çàðëðëüí àëááí òóóààë ýððýæ äàëñáí áíëíí ýððýæ äàëäää ò¿í, ýñò¿ë ò¿¿í òýé òàí äàðäë á¿ðëé ýðäýýä íýýëðýé òáí äàð òàëääðóóëäëòààð øëëääýðëýñí ýýñ áóñàä òíðëíëäíëä ò°ðëéí áíëíí íðííí íóóàëéí òýðäýðýýí ä äàðää, àæëë, ¿ëë-ëëäýý òóóàëääí ääää-, ò°ðëéí ñáí ò¿¿äëéí í°ò á¿ðä¿¿ëýä-, ò°ð°°ñ äàðàëäää äàðàñáí çýýë ò¿ðòýä- àæ äòóéí íýäæëéí òóáü, ò°ð°íá° ýçýí øëä-, òàí òðàä-, ýñò¿ë ýääýðëëä ä¿ëöýðäýæ äàëäää òóàëäðää àæ äòóé ýððëýä- äàëæ áíëííä¿ë.</p>

4.5 Дүгнэлт

Í ëáíðëíò ñàëäàðò ¿ëë àæëëäääää ýáóóëàð íü òññàäë ç°äø°°ðë°°ð çíðëöðóëääääää, àøëä íðëíáíí °íä°ð àéçíàñ ò-ðààñ óëñ ò°ðä í°ë°° á¿ðëé ýðäýýäëéí í°ë°°ë°ë, äàëä ò°ð°íá° íðóóëàèò °íä°ð äàëò íääääëäèòàé þì. Ëëí ä Í ËÕÀÑ-üí ç°äë°í æëéí äääóó íëáíðëíò ¿ëëääýðëýë ýððëýò èíííàíëéí àøëä ò¿ðòýä- íü óëñ ò°ðä í°ë°° á¿ðëé ýðäýýä ì °í ýñýðëëä òí äðóóëàð øààðàëääàðäé. Ì ííáíë Óëñüí òóóëü òí äòííí æëä òí äíðòíëéí äääííí “óëñ ò°ðä í°ë°° á¿ðëé ýðäýýä”-ëéí òí äíðòíëéí èòüä íëáíðëíò ¿ëëääýðëýë ýððëýä- èíííàíëòáüí àøëä ò¿ðòýä- æëíðýíý ýçàëéí èë òí ä äàëäëüä òáí äàðää àøëäæ, òýðäæëèðëëä ä¿áíýí òààøëä òí äíðòíëéí èòí ä íðóóëàð °°ð-ë°ëðëëä ñóàëàð íü ç¿ëóýé.

Í èëðëéí àëááí ä íëéðëéí áíëííí òóàëéí àøëä ñííèððëüä çíðëöðóëäð, àøëä ñííèððëüí ç°ð-ë°°ñ òðüä-ëëäí ñýðäëëéýð òðóàé òóóëëéí 8 áóääàð ç¿ëëëéí 8.1 äýò òýñýàð çààñáí ¿ëë àæëëäääää òýðäæ¿¿ëýðäýý òóáüòààð èíííàíëéí íëéð òóáüòààí ù 5 ò¿ðòýëð òóàëä

ýçýì øåýã, õýçãããðèãããì àè òãðèèõèããããðãé èìì ìãìèãñ ýçýì øèæ áãéããã ìãããì è õóãü ìü õóõãéì àéããì õóøããèõì ü ìýã æèèèéì õãèèìãèéì õýì æýýìýýñ áããã áì è àøèã ñì ìèðõèüì ç°ð-èèãçé åýæ ççýý åýæ çããæýý. Åýõãýý ìèãìðèìõ ñãéããð ìü õ°ð°ìã° ìðóóèãèõ èõ øããðãããã, õýð õýì æýýãýýðýý ìèìõ àøèã ìðèìãñ ìü °ìã°ð áãéããã ì °ì -ãìãðüã òãðããèçãì ýýý ñãéããðüì çéè æèèèèããããìããñ õèñ ò°ðã ì°è°° áçõèé ýõãýýã àøèã õçðõýæ áãéããã áì è °ì -è°èèéì õóãü õýì æýý òìãõììõ àéãããçé åýñýì Ì-ÈÕÃÑ-üì ç°ãè°ì æèéã àìõããð-, ýðãýñ áãýèãèéì ñãéããðõ çéè æèèèèãããã ýðõèýã- æèãõóéì ìýãæ åýõ õóãü ýçýì øèèéì õýì æýýìýýñ çé õãìããðãì “àøèã õçðõýã- æèìõýìý ýçýì” åýæ ççýõ çìõèõóõèãèõüã áéé áìèãìõ øããðãèããããðãé. Õççì-èýì Ìèèõèéì àéããìã ìèèõèéì áìèì òóãèéì àøèã ñì ìèðõèüã çìõèõóõèãèõ, àøèã ñì ìèðõèüì ç°ð-è°ñ õðüã-èèãì ñýðãèèèýõ õóõãé õóõèèéì çìðèèãñ ìü Ìììãìè Õèñãã ìèèõèéì àéããìã õóãèéì àøèã ñì ìèðõèüã çìõèõóõèãèõ, õðüã-èèãì ñýðãèèèýõ ýãããé õ-ðããñ õã õóõèüã çããããì “õèñ ò°ðã ì°è°° áçõèé ýõãýýã”-èéì òìãìðõìèéìèõ ìü Ì-ÈÕÃÑ-üì ç°ãè°ì æ áìèãìã æ áóé áõñãã õèñüì õèñ ò°ðã ì°è°° áçõèé ýõãýýã áìèì òèñ ò°ðèéì ìãì üì õãèðããð àéããì õóøããèõìüã õãìãð-ããããðãçé áãéãããã õããøèã àìõããðõ õýðýãõýé.

4.6 “Улс төрд нөлөө бүхий этгээд”: ОУИТБС-ын хүрээнд санал болгох тодорхойлолт

Улс төрд нөлөө бүхий этгээд

Мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх тухай хуульд заасан (3.1.5) “Улс төрд нөлөө бүхий этгээд гэж Нийтийн албанд нийтийн болон хувийн ашиг сонирхлыг зохицуулах, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай хуулийн 20.2-т заасан этгээдийг хэлнэ” гэж заасны дагуу ОУИТБС-ын хүрээнд “улс төрд нөлөө бүхий этгээд”-ийг тодорхойлж ил тод байдлыг хангах.

Ингэхдээ цаашид гадаад улсын “улс төрд нөлөө бүхий этгээд, улс төрийн намын удирдах албан тушаалтныг хамааруулах асуудлыг ОУИТБС-ын хүрээнд хэлэлцэн шийдвэрлэх.

Олборлох салбарт үйл ажиллагаа эрхлэх компанид УТНБЭ хувь эзэмшиж байгаа тохиолдолд хувьцааны хэмжээнээс үл хамаарч ил тод байдлыг хангах шаардлагыг харгалзан компанийн нийт хувьцаа эзэмшигчдээс улс төрд нөлөө бүхий этгээд байгаа эсэхийг тодруулах.

Хүснэгт 12. Олборлох салбарт үйл ажиллагаа явуулах хуулийн этгээдэд хуульд зааснаар төрийн захиргааны төв болон бусад байгууллагаас олгох тусгай зөвшөөрөл

Байгууллага	Тусгай зөвшөөрөл	Тусгай зөвшөөрлийн мэдээлэлд нэмэлт өөрчлөлт оруулах нөхцөл
<p>Өдөө оодбааеí үаí (Ö°í еееí үí адбаеéí оодбае оооёүү аí еí í Ì í í аí è Òеñúí Адоí оеёе°а-еéí çадёеаò çí äýñёýí оаодоаа еäýадоò аөеаò í аеòì аеüí ооñаае ç°аө°°ò°е í еаí ò ýдөөеéа Аөеаò í аеòì аеüí ааçадоò í еаí ñí í)</p>	<p>Öаодоаа еäýадоò аөеаò í аеòì ае үдýò, оаеò ооñаае ç°аө°°ò°е</p>	<p>Òоñаае ç°аө°°ò°е аí еí í ооñаае ç°аө°°ò°е°°ò í еаí ааñí í даеаеéа ооааеааò, аýёýаёýò, аадуоааеаò аí еí í °°ò аоñаа оýеäýдýýд аоñаúí °í +-е°е, ýçýí оөе, аөеäеäеòаа оөеäæççёýдөеéа òí ðеäеí í í.</p>
	<p>Öаодоаа еäýадоò аөеаò í аеòì ае еí í ðоёí ò, үеñí í ðоёí ò, оýуäýдёýò, оäýаäеüа аоёөеаò аí еí í оаодоаа еäýадоò аөеаò í аеòì ае аөеäеäеñí ü аадаа оаеäаäеä í °ò°í ñýдäýýò ооñаае ç°аө°°ò°е</p>	
	<p>Öýñýд- аýеäýдýò аí аеñ, оýñýеäýýí еé оýдýаñýе çеéаäýдёýò, ооäаеäаò, оýñýеäýýí еé аæеé ýаооéаò ооñаае ç°аө°°ò°е</p>	
<p>Аөеаò í аеòì аеüí ааçад</p>	<p>Аөеаò í аеòì аеüí оаеäооéüí ооñаае ç°аө°°ò°е</p>	<p>Өеí ýýд аааò, оóааòааä í ü ñóí ааò, òçääýеçççёýò, òç+-еí äçé аí еаí ò, аоñаää оөеäæççёýò, аадуоааеаò, í °ò°í ааäòаä оаí аадаөòаé. Òоñаае ç°аө°°ò°еééа оөеäæççеñýí, ñóí ааñаí, аадуоааеñаí, ооòаеñаí, аооñаäаäд аí еñí í, ооñаае ç°аө°°ò°е°°ò í еаí ааñí í даеаеéа äçдýеä í ü, ýñòçé çадеí оýñаеéа í ü ýдäççёýí °аñ°í аí è</p>
	<p>Аөеаò í аеòì ае аөеäеäеò ооñаае ç°аө°°ò°е</p>	

áàéáóóéæ Çañæéí ààçàðò áýðýã °ðã°í ì ýäççéæ áàðéóóéñí ààð áýðýý òç÷èí ò°ã°èã°ð
áíéíí áýæýý³⁸. Áýýðò Ææúí òýñýã, ìíýèáýýíèé òýñýã ýñòçè Ñííáíí ðàèääðóóèã
ç°ãè°èèéí ãèøççæééã Æøèãò ì àèòì àèúí ãàçðúí ààðãúí òóøààèàð òíì èèíð áà
òýããýýð ì ù ò°ðèéí àèááí òàãã÷èä áàéíà.

Çàòèàèää÷ààn øààðááí, á°ãè°ð ì àýãòää çàñáí “Õóãüòää ýçýì øèã÷”-èéí ì ýãýýéýä
àøèã òçððýã÷ æèí òýí ý çýí èé ì ýãýýèèééã ì ðóóèãð øààðæèää òónãããããããçé áàéíà.

38 http://mram.gov.mn/mram_new/index.php?option=com_content&view=article&id=67%3A2011-03-26-07-06-52&catid=31%3Agereenii-zagwar&Itemid=48&lang=mn

В. Төрийн холбогдох бусад байгууллагаас бүртгэл мэдээлэл цуглуулах, шинэчлэх

Байгууллага	Бүртгэл мэдээллийн төрөл	Мэдээлэл цуглуулах, өөрчлөлт оруулах
<p>Аааеи, òààààäüí àä°íðèè ààçàä</p>	<p>Òààààä ò°è°à-èèí òóàèèí òýäàèèí áàäèè ò ì ýàýýèýè, òààààä ò°è°à-èèí á¿äðàýèèèí ì ýàýýèèèèí ñàí</p>	<p>– Ì ìíàí è Õèñàà áàéíàà ìäøèí ñóóà- Ì ìíàí è Õèñüí èäàýí, áàààààüí èäàýí, òàäüýàèàè¿è èäàýí ìü òàààä ìíààíò ìäèíàí ìèà ýöýèí ýýñ òí èø ìýà ñàäüí àíòíä òóòàéí ìóàà àýàñàýäèèí öýý òàààäüí àèàáí à á¿äðà¿¿èíý.³⁹</p> <p>– Ì ìíàí è Õèñàà áàéíàà ìäøèí ñóóà- àíèí ìäøèí ñóóà- àóñ òàààä ò°è°à-èèà ìäèíàí ìèàíæ áóé òóóèèèí ýàýýà, òóàü ö¿íèèà òàäüýà òàààäüí àèàáíà àäààæ °àñ°í òóàü ö¿íèè ìäèíàí ìñ ñóóàáí òííòñíí òàààäüí òàéèàí, ì ýàýýèèèèà ñóóàóóèèà-èèí òàààä ò°è°à-èèí á¿äðàýèèà á¿äðàýíý.</p> <p>– Øèíýýä áàéáóóèèàñàí òóóèèèí ýàýýà ìü á¿äðàýö áàéáóóèèàñàñ àýä-èèäýý àñííàñ òí èø àæèüí 14 òíííàèèí àíòíä òàäüýàèàèàò òàààäüí àèàáíà òàààä ò°è°à-°ò á¿äðà¿¿èíý.</p> <p>– Áàààààüí àæ àðóéí ìýàæèèí Ò°è°íèè ààçàä ìü Ì ìíàí è Õèñàà ¿èè àæèèèàààà ýöýèí ýýñ òí èø òóàíèèèí 30 òíííàèèí àíòíä òàäüýàèàò òàààäüí àèàáíà òàààä ò°è°à-°ò á¿äðà¿¿èíý.</p> <p>– Õóóèèèí ýàýýà °òä-è°í áàéáóóèèàñàí, òàòàí áóóàñàí, ýñöè ìýä, ýäò øèèæ¿¿èýò çýäàýýä òàààä ò°è°à-èèí ì ýàýýèèèà °òä-è°èò ìäñíí òóóàè Õèñüí á¿äðàýèèèí àä°íðèè ààçàä, Òàààäüí àä°íðèè ààçäüí òíäíííà áàéáóóèèàí ì ýàýýèýè ñíèèèòíò æòäí üí ààáóò òàààä ò°è°à-èèí ì ýàýýèýèà çíòèè °òä-è°èèèèà ìäóóèíà.⁴⁰</p> <p>– Áæ àðóéí ìýàæ, áàéáóóèèàà ìü ¿èèàäýäèýè, ¿èè-èèäýý ýäðèýò òóñàé ç°àø°ðèèèà ò°ðèèí çàèäààáí ü òíèáíàíò áàéáóóèèàñàñ àñàíà °àä°ñ òí èø 10 òíííàèèí àíòíä á¿äðàýö áàéáóóèèàà àíèí òàäüýàèàèàò òàààäüí àèàáíà ì ýàýýàýæ òàààä ò°è°à-èèí àýä-èèäýýíà òýí àýæ¿¿èíý.</p>

39 Òàààäüí àä°íðèè ààçäüí àäàüí 2012 ìíü 3 áóààä ñàäüí 26-íü °àðèèí 236 òííò òóóààèèàä áàòèàñàí Òàààä ò°è°à-èèà á¿äðàýö æòäí

40 Õóóèèèí ýàýýàèèí òèñüí á¿äðàýèèèí òóòàè òóóèèèí 21-23 áóààä ç¿èè, Òàààäüí àä°íðèè ààçäüí àäàüí 2012 ìíü 3 áóààä ñàäüí 26-íü °àðèèí 236 òííò òóóààèèàä áàòèàñàí Òàààä ò°è°à-èèè á¿äðàýö æòäí

<p>ÖYÄŎĪ ÄÄ</p>	<p>Öenüi äꞑðöäyëëéí ì yäyüëëéí öäðèì ñäí ääöü ööëëéí yöäyüäëéí ööäëéí öyðyä</p>	<p>– Ööëëéí yöäyüäëéí ì yäyüëyëä °öð-ë°öð îðñîíí äíë ööäëéí ööëëéí yöäyüä äæëüí 15 öîííäëéí äíöîð öenüi äꞑðöäyëëéí ääëäöëëääää ì yäyüäyíy.</p> <p>– Ööëëéí yöäyüä °öð-ë°í ääëäöëëääääð çäì ääð øëíyüð ääëäöëëääääñäí äíë °öð-ë°öðëëä öenüi äꞑðöäyëä äꞑðöäyíy.</p> <p>– Ööëëéí yöäyüäëëä öäðäí äóöëääð ööäë øëëäyüð ääðäñäí yðð äꞑðëë yöäyüä äæëüí äöðäáí °äðëéí äíöîð öîëäíäíö öenüi äꞑðöäyëëéí ääëäöëëääää äë-äyüð ì yäyüäyíy. Öäðäí äóöëääð ööäë øëëäyüðëéí yö ööäëëä ì yäyüäyëä öäñäðäáí ä.</p> <p>– Öäðäí äóöëääð ëîì ëññ ööëëéí yöäyüäëëä öäðäí äóöëääñäí ööäë íëëöyä ì yäyüëñíyüñ öîëø 2-6 ñäðüí ääðä öenüi äꞑðöäyëëéí ääëäöëëääää ì yäyüäyíy.</p> <p>– Ööëëéí yöäyüäëëä ääì îóöðñäí ä öîíöñîíí í, yñðçë ööëü ç°ð-ñ°í çíäyñëyëyüð öäðäí äóöëääñäí øççðëéí øëëäyüð öç-ëí ö°ä°ëä°ð äí ëñíí °äð°ñ öîëø äæëüí 3 öîííäëéí äíöîð öenüi äꞑðöäyëëéí ääëäöëëääää ëðççëíy.</p>
-----------------	---	--

G. Тендерийн хүрээнд цуглуулах мэдээлэл

Í ëäí ðëí ö ñäëääðð çëë äæëëëääää yððëyä- ëîì ì íäíëóäüí äöí ä ö°ð°ñ çäðëäñäí öäí ääðð ö°ðëéí °ì -ëéí çäðëì ëîì ì äíëéí äæëë äçëöyöäççëyö öðëëää äääðäð ää íëäíðëíëð, öäëäöëëüí çäðëì äæëüä äçëöyöäyä- ëîì ì äíëäð öëëëäyñýí ääëíä. Ýíy öîðëíëäíëä ööäëéí ëîì ì äíëéí ööääëääí ääæöðüí äíöîíä æöðäí, ëîì ì äíëéí çäñääëäëüí çäð-ëì çëë-ëyöyüñ ì yäyüäyí äí äëíäí, öääëäääð çäð-ëì äyö ççëë ääëöäç ääëíä.

Ööäëéí öyâøëyüñ çäðëäñäí öäíääðð îðíëöîíä-äüä ñííäíí øäëäðööëäöäää -äíäð, çíy, öçíëë í°ö, -ääääðää öäðüööëëäëð öëëæ ñííäíæ äóë ä°ä°öä öóääðää, çäð çyüëä íëëöñýí çíy °ðð°äyë ääëö çäð-ëì ä íëëöççëyöyüð ääëää ää äóñä ì yäyüëëëí öäëäð öîíäí öîíë öîì ì ü, îëíö ì yäyüëyë öîì ì ñ ääëñí üä ýí ä íí öëíö öyðyäyë.

D. Улс төрд нөлөө бүхий этгээдээс авч буй мэдээлэл

Äëäáí ööøääëöíü ööäëéí äøëä ñííëððëüí ì yäççëyä äíëíí ö°ð°íä°, îðëíäüí ì yäççëäëéí ì äyâð, öççíëëä äꞑðöäyö, öyí äð, öääääëäð æöðì üí 3.9-ä “Äëäáí ööøääëðäí Íëëðëéí äëäáí ä íëëðëéí äíëíí ööäëéí äøëä ñííëððëüä çíðëöóóëäð, äøëä ñííëððëüí ç°ð-ë°ñ öðüä-ëëäí ñyðäëëëyö ööäë ööëëëí 8 äöääð ççëëëí 8.1 äyö öyñyâð çäñäí çëë äæëëäääää öyðyäæççëyöäyü ööäüöäð ëîì ì äíëéí íëëö ööäüöääí ü 5 öçðöyëö ööäëëä ýçyí øäyä, öyçäääðëäääí äë öäðëööëäääðäë ëîì ì äíëäñ ýçyí øææ ääëäää ííääíë ööäü íü ööäëéí äëäáí ööøääëöíü ì yä æëëëéí öäëëíäëéí öyí æyüíyüñ äää äíë äøëä ñííëððëüí ç°ð-ëëäçë äyæ ççíy” äyæyü.

Ääëëäðäë öyí öyö ääçäð íü ö°ðëéí äëäáí öäää-äääñ Ääëëäüí yñðyä ööëëüä çäñäí ööääðääí ä öä ì yäççëäëëä öçëyüí ääää. Çíä ääðäð ì yäyüëëëä äääðäæ ääëíä.

<p>Ì ýà¿¿èèéí ò¿ðýý</p>		<p>- Гишүүнчлэл, хуулийн этгээдийн удирдах зөвлөлийн гишүүн /¿¿íä õíèáíí, íýääýè, ò°ä°èä°°í, íòäèéí ç°äè°èéí òýðà¿¿í, àè¿¿í, íàì, òèñ ò°ð, íèíí íèèðééí ààèãóóèääíí àè¿¿í+èýèä ààèñàí áíèíí ààèääà òàèääð àè-íý/ - Төлөөлөл хэрэгжүүлсэн байдал /¿¿íä òóáü ò¿í, òóóèééí ýðäýýäèéä ò°è°°è°í òíáíððíé ¿èè àæèèääàà, òàðèèòààí ä íðíèõíí í òàèääð àè-íý/ - Бэлэг, үйлчилгээ, өв залгамжлал, хандив, туслалцаа, хөнгөлөлт /¿¿íä òòòàéí àèääí òòòààèòí ù íýä ñàðúí òàèèíääàñ äýýø òýí æýýí èé äýèýä, ¿èè+èèäýý, òáí àèä, òòñèèòàà, ò°íä°è°èèéä í ýà¿¿èíý/ 4.4.1 Íðèíáí òýñýàð çààñàí çàðèí íðèíáüä äòðàäòàä: - Үйл ажиллагааны орлого /¿¿íä ¿íáñýí àæèääñ àäáòòð àæèèèæè íèííí íðèíáí, òóàèäàäà ¿èèääýðèýè, ¿èè+èèäýý ýðòýèííèé íðèíáí òàì ààðíà - Хөрөнгийн орлого /¿¿íä ò¿ðýýñ, ýðòèéí øèì òäýè, ííääíè àøèä, ò¿¿àèéí íðèíáí, ò°ð°íä° áóñààä àøèèòóèñí ù íðèíáí òàì ààðíà./ - Хөрөнгө борлуулсны орлого /¿¿íä ò°äè°ò áíèíí ¿è ò°äè°ò ò°ð°íä°, òóáüòàà áíðèòóèñí ù íðèíáí òàì ààðíà./ - Хандивын орлого /¿¿íä áóñàààñ ààñàí í °íä°í òáí àèä, òòñèè æ òàì ààðíà/ 4.4.2. Ò°ð°íä°, çýýè òýñýàð çààñàí çàðèí ò°ð°íäèèä äòðàäòàä: - Газар /¿¿íä íýà¿¿èýä àäðàà+èéí áíèíí ò¿¿íèé äýð ä¿èèéí àè¿¿àèéí °í+è°è, ýçýí øèèéí áíèíí àøèèèæ ààèääà ààçðúä í ýà¿¿èíý./ - Компани, нөхөрлөл, хоршоонд оруулсан хөрөнгө оруулалт /¿¿íä °òðèéí áíèíí äýð ä¿èèéí àè¿¿àèéí ¿¿ñäýí ààèãóóèñàí áíèíí òóáü íèèè¿¿èñýí òóóèèéí ýðäýýä, ò¿¿íèé òíèáíé, íðèí, òàðààð áíèíí ñàèääð èíííáíé, àæ àðóéí íýæ, ààààà, áíòííäüí ò°ð°íäèéí áèðäýýñ òóààèèäàí ààñàí òóáüòàà, áííä, áóñàä ¿íýò òààñüä í ýà¿¿èíý. Ò°ð°íäèéí ýò ¿¿ñäýðèèä òíèíððíé àè-íý/ - Эрх, патент, тусгай зөвшөөрөл /¿¿íä °òðèéí áíèíí äýð ä¿èèéí àè¿¿àèéí °í+è°è, ýçýí øèèä ààèääà çíðèíä+èéí ýðò, íàðáí ò, òòñàè ç°äè°òðèèèä í ýà¿¿èíý/ äýñýí ààéíà.</p>
-----------------------------	--	--

Áónāā óēñŭí æèøēā ðáíāēāāāāñ ðāðāðāā íēíí óēñŭí ááíē, ñáíðġġāēéí ðííííííí
 áāēáóóēēāāóóā óēñ ð°ðā í°ē°° áġðēē ýðāýýāēéí °°ðēéí íðíŭ áíēíí áónāā íðíŭ
 æāāñāāēòŭā āāðāāæ, ðġġíēēāýý ðíāòí íē øēíý-ēēæ, ðāððēöòáí ñíēēēöíð ýñðġē ðóāāēāāð
 çýðāýýð ðýíāēòŭā ðýðýāæġġēāýā. °°ð°°ð ðýēāýē, óēñ ð°ðā í°ē°° áġðēē ýðāýýāýý
 ðíāíððíē áíēāííāġē áāēóāā í áíāē óēñŭí óēñ ð°ðā í°ē°° áġðēē ýðāýýāēéí æāāñāāēò
 °°ð íýā íðííā (ðíāíððíē ðýí æýýíā) āāð-ēðñáí, øēíý-ēýāāýæ áāēāāā. Í áíāē óēñ
 íýāāñýí, áāðēāāāñáí æāāñāāēò áāēðġē ó-ðāāñ āðēēæāāíŭ ááíēóóāāā ðóóēüā çāñáí
 ġġðāýý ðýðýāæġġēýðýā ðġíāðýē ó-ēð-, íýýēððýē ýð ñððāāēæāāñ āíðííāāíí í ýāýýēýē
 áýēòāýāýā + ðāðēēöāā- áíēííāġē óēñ ð°ðā í°ē°° áġðēē ýðāýýāēéí ēðāýíēē áāðēí ð
 áē-āēéí í ýāýýēēēēā íēíð áíēíí æāġē, ææēē íāíā íýððýē ēðāýā íēíííð áāēāāā ðóē
 ðýíāðāā ðġíāðýēðýē áāēíā⁴². Í āííāííð óēñ ð°ðā í°ē°° áġðēē ýðāýýā í °í ýñýðēēā
 āðēēæāāíŭ ááíēóóā ðāððēöāā-āāð áġððāýð í āýāðāā āñóóēāāð ðíāððóóæ íðíāðāí í ā
 áġððāýæ áāēíā.

5.5 Үнэт цаасны төвлөрсөн хадгаламжийн төвийн эрхлэн хотлох мэдээлэл

“Íýð ðāāñíŭ ð°ēā°ð ðííðíí ð°āē°ðñ°í ðāāāāēāí æēéí ð°ā” ÕÕÊ íŭ 2002 ííŭ
 12 áóāāāð ñāðā “Íííāíēŭí Õ°ð°íāēéí Áēðæ” ÕÊ-ēéí áġðöýýñ ðóñāāāðēāí 100
 ðóāŭ ð°ðēéí °í-ēò ðóóēēéí ýðāýýā áíēæ ġġñāýí áāēáóóēāāñāí. Õāðēí 2016 ííŭ
 4 áġāýýð ñāðŭí 15-íā “Íýð ðāāñíŭ ð°ēā°ð ðííðíí ðāāāāēāí æēéí ð°ā” ÕÕÊ áíēíí °°ð-ē°í
 çíðēíí áāēáóóēāāñāí. Íýð ðāāñíŭ ð°ēā°ð ðííðíí ðāāāāēāí æēéí ð°ā íŭ ġíýð ðāāñ
 āāðāāā- áíēíí áónāā íðíēöíā-ðíē áāēáóóēñáí āýðýýíēē ġíāñýí āýýð ġíýð ðāāñŭā
 ðāāāāēāð, ðġġíðýē ðíēāííðíē áġððāýē ð°ð°ēæ, ġíýð ðāāñíŭ ð°ēā°ðñ°í ðāāāāēāí æēéí
 í ýāýýēēēéí áāāçŭā ýððēýí āġēöýðāýð ġēē āæēēēāāāā ýāóóēāāā. Íýð ðāāñíŭ ð°ēā°ðñ°í
 ðāāāāēāí æēēā ýððēýð ðġðýýíā áēāð áíēíí áēāð áóñ ġíýð ðāāñŭā ðíí øēððýā, ðóāŭöāā
 ýçýí øēā-āēéí íýð, ðāýāāāð íŭ ðóñāāē áġððāýē ð°ð°ē°í ðāāāāēāāā. Í °í áēāð áóñ ġíýð
 ðāāñŭā ðāēē ðýēāýðýýð ēíííŭððāðēéí ñáíāð áāēáóóēāí æēā áġððāýí, ðġġíā íðñíí
 °°ð-ē°ēðēēā ðíēāíāāíð áāēáóóēēāñŭí ç°āø°°ð°ē, ġíýð ðāāñ āāðāāā-ēéí ðġñýēðēéí
 āāáóó áġððāýýí. Í ýýēððýē áíēíí ðāāēððāē ÕÊ-ēéí ðóāŭöāā ýçýí øēā-āēéí āýēāýðýíāġē
 áíēíí ðóðāāí áóē ñóāāēāāā ýððēýí āāðāāāā.

42 Áðēēæāāíŭ ááíēíŭ ýð ñððāāēæ

5.6 Төрийн болон бусад байгууллагын хуримтлуулж буй мэдээлэл: Дүгнэлт

Î-ÈÒÁÑ-ûí ñàíààðòûí òçðýýíà íëáíðëíð çëëäýðëýë ýððëýã- êììíàíëóààñ ààáíà íëáíðëíð çëëäýðëýë ýððëýð êììíàíëà òóàíóàà ýçýì øðëýýñ áóñàà òýëáýðýýð (æèøýý íü çýýë íëãíð) ò°ð°íã° íðóóëãã-, ýíý ñàëãàðð òàíààðð íðíëõíã-ëã áíëíí ãýðýýëãã-æëí àøëã òçððýã- ýçæëí ì ýäýýëëëã èë òíã áíëãíð íü -óðàë ãýæ ççãýã.

Î ëáíðëíð ñàëãàðð çëë àæëëëãããã ýððëýð “Òóñãàë ç°ãø°ð°ë” òçñýð òóðàë òðã°ã°ëã òãñàððããã ààðëí òûã Àøëã ì àëòí àëûí òóðàë òóóëëí 18 áóãããð ççëëëí 18.2 áíëíí 25 áóãããð ççëëëí 25.1-ã, Àæ àðóëí íýãæëí òóñãàë ç°ãø°ð°ëëí òóðàë òóóëëí 15.10.4-ò òóñ òóñ çàãñáí á°ã°ã°ã ýäýýýð ççñýýí áàëãóóëãã-ëëí ì ýäýýëëëã øààðããðçë áàëããã íü òàðããããã. Î ìííãíë Õëñ òóñãàë ç°ãø°ð°ë àãñàí êììíàíëëí àøëã òçððýã- ýçæëí ì ýäýýëëëãã ààðãóóëããçë áàëããããããñ àããíà íëáíðëíð çëëäýðëýë ýððëýð òçñýëðýë, òðã°ã°ë ààðããñáí, òàíààðð íðíëõííí, òóñëáí ãçëðýðãýñýí, áçðýýãýðççí òóãããã ãýðýý áàëãóóëãò êììíàíëóàûí ýçæëí ì ýäýýëëëãã - øààðããðçë áàëíã.

Î ìííãíë Õëñûí ò°ðëëí áàëãóóëããããñ òóãëóóëã áóë òóóëëëí ýðãýýãëëí ì ýäýýëëëí áçðäýë íü Î-ÈÒÁÑ-ûí ñàíààðòûã òàíàò òýì æýýíã òíãíðòíëëíããííãçë ó-ðããñ ì ýäýýëëëã áçðýí àããò í°ð°ë áçðäýýãçë ì °í ì ýäýýëëëã áàëãóóëããã áçð °ðëëí áàðàëñáí æóðíí ìí àããóó àã- íýãðãýæ, øëíý-ëëæ áàëããã íü íýããñýí çíðëóóëããòçë áàëãããã òàððóóëã áàëã. Õëëí ýýñ Î-ÈÒÁÑ-ûí ñàíààðòûí øààðãëããûã òàíàòãã áíòííãûí òóóëü òíãòííí æëã °ð-ë°ëò íðóóëãò øààðãëãããòàë áàëíã.

В. Нотариатын үйлчилгээ

Í î ðàðäèàòóóí áàéáóóèèääí ðóðàéä ðàðäèèòàä-, çèè-èççèÿä-àèéí ì ýäýýèèèèä ðóñàä äýäóýðð àè-èæ òçíí ýàðýèäýä á°ä°ä ðàðäèèòàä-èèä ðàíüæ ì ýäýðäýý ç°ä°í áèàèéí áàéòààèòóó çí äýñèýí áàðàèääæóóèèää. Çí ýýñ °°ð°ð áóñàíí òí í°ñ çèè-èèäýý çççèÿó, àèèää áàðäèè ò àè-èä áàðàèääæóóèèòàä ýñèéí òí +è°ä-èèä òí äðóóèàò ýí àð í ýäýí àæèèèäää îð òýðýæççèäýäçè áàéí à.

6.3 Мэдээлэл ба нууцлал

Хүснэгт 14. Байгууллага, хувь хүний мэдээллийг нууцлах ба ил болгох зохицуулалт

Мэдээлэл нууцлах тохиолдол		
<p>Ì ÈÐÀÁÌ ÀÝòÐ, 21 àçäýýð ççèè</p> <p>Õóäü òçíèè í óóòóí òóðàé ðóóèü, 4 äçäýýð ççèè</p>	<p>Õóäü òçíèè ì ýäýýýè</p>	<p>Çí ä:</p> <ul style="list-style-type: none"> • çàðèèèè ðàðäèèòàäí ù í óóò • ýðççèè ì ýí àèéí í óóò • ð°ð°í àèéí í óóò • äýð äçèèéí í óóò • ðóóèèèð òí àòí í ñí í áóñàä í óóò
<p>Áàéáóóèèääí í óóòóí òóðàé ðóóèü, 3 äóààä ççèè</p>	<p>Áàéáóóèèääí ì ýäýýýè</p>	<p>Õóðàéí æ äðóéí í ýæèéí ýðð äçðèè ýàäýýàèéí /äçèòýòäýò óàèðàèèää áóçó òççí ýýñ ýðð í èäí ñí í áóñàä ýääýýàèéí àè-äýýð äàðàñàí ç°ä°ð°èäçèäýýð áóñàäà èè áí èäí óüä òí ðèèèí íí</p>

Мэдээллийг задруулж болох тохиолдол

<p>Ì ÈÐÀÁÌ ÀÝòÐ, 20 äóààä ççèè</p>	<p>Õóäü òçíèè ì ýäýýýè</p>	<p>Õ°ðèéí ýðð äçðèè áàéáóóèèäää °°ðèéí ýçýí øèè äýò ðóäü òçíèè ðàèààðð äí îð äóðàñàí äàñ áóñàä ì ýäýýèèèèä ðóðàéí òçíèè àè-äýýð äàðàñàí ç°ä°ð°èäçèäýýð çàäðóóèèòóó òí ðèèèí íí. Çí ä:</p> <p>Õóäü òçíèè ì ýäýýýè</p> <ul style="list-style-type: none"> • òççíèè ýòýä /ýð/-èéí í ýð • °°ðèéí í ýð, í àñ, òçèñ • ì ýðäýæèè, áí èí àñðí è • àèääí ðóøààè, àæèíí äàçðóóí ðäýä, àæèíí ðàñ.
<p>Õóäü òçíèè í óóòóí òóðàé ðóóèü, 6 äóààä ççèèä</p>		<p>Áàðèäí ðàí áààèàò áí èí í çí äýñí èè àçóèäçè áàèèèí àøèä ñí í èððí è, èðäýàèéí ýðççèè ì ýí ä, ðóóèü, ñí ù ýðð àøèàò òí ðèðí è ò-ðóóèèòàäçèí ççäí ýýñ çàèèòäçè øààðàèèääòàè íí òäí è òí ðèí èäí èä ò°ðèéí òí èäí ääí ò ýðð äçðèè áàéáóóèèäää /àèääí ðóøààèòàí/-óí øèèääýðýýð ðóäü òçíèè ýðççèè ì ýí àèéí áí èí í áóñàä í óóòóí ðóóèèä çààñàí òçðýýí ä èè áí èäí æ áí èí í.</p>

<p>Áæéóóééääúí íóóóúí óóðæé óóóéü, 3 áóääð çúéé, 6 áóääð çúéé</p>	<p>Áæéóóééääúí ì ýäýýé</p>	<p>Òóðæéí áæéóóééääúí æéáí çéé ææééääááí ù ííóéíáóíé òíéáííóíé, ýñóçé óáääðáá °ðñ°éä°°íä çáó çýýé, áááóó òàéää òàí áááéäó çíðééáííð áæéóóééääá °°ð°° íóóóàéæ òàí áááéäéóääà ááñáí, çáððóóéääé óóóéü ñíí ù àøéä ñííéððíéä íü òíð òðøéä ó-ðóóéæ áíéíó íóóó ì ýäýý, òáóííéíáééí øééäýé, ò°ñ°é, ñóááéääá-øéíæéäýýíéé ááððèì ò áé-éä, øáððäéääáòàé òáóíéé, òííííä ò°ð°°ð°í æééä áæéóóééääúí íóóóää òàí ááððóóéæ áíéíí. Áýá- ýì àð + òíóéíéäí éä áííð ì ýäýýéééä íóóóàéæ áíéíóäçé:</p> <ul style="list-style-type: none"> • óóðæéí áæéóóééääúí ýáóóéæ áóé çéé ææééääáá, çééääýðéýé, çéé-ééäýý, àøéäéæ áóé òáóíéé, òáóííéíáééí òçí àí ùí ýðççé ì ýíä, òçðýýéýí áóé íð-éíä çççéýð áóðó çççéæ ááéääá í°é°ééééä ééðäýí òáððóóéä ì ýäýýéýé • óóðæéí áæéóóééääúí ì ýäýéä ááéääá á°ä°°ä óáááéäéð, òàí áááéäéóúí áíðèì íü ç°ð-éääñ°í òíóéíéäí éä òçí àí ùí ýðççé ì ýíä, òçðýýéýí ááéääá íð-éíä àðóé ó-ðóóéæ áíéçíøäçé áçð ò°ðéééí òíð, òáððáä éäýáð áíáèñúí òíð ò°í°°éééä òíáíððíééñí ì ýäýýéýé • äýì ò òýðáééí óóðæé áíéíí íééðýä ì ýäýýéýðýýð òóóéüä çááñáí áóñáä ì ýäýýéýé.
---	----------------------------	---

6.4 Төрийн албан хаагч, улс төрд нөлөө бүхий этгээдийн мэдээлэл ба хариуцлага

Áæéääáñ óðüä-ééäí ñýðáééýó çéé ææééääááíä ò°ðééí áæéóóééääá íýýéððýé, éðäýäééí àøéä ñííéððíéä íééóñýí çéé ææééääáá ýáóóéæ ááéääá ýñýðýä òááéð òýíáéðää ò°ðééí áóñ áæéóóééääúí íðíéóííä íýí ýääççéæ, òàí òðáí ææééäð, ì ýäýýéýé òáððééòàí ñíéééòíð, íéíí íééðýä ì ýäýýééééä òíáòí íé òçðäýæ ááéð⁵² ççðýä ááàðæýý.

Áæéääúí ýñðýä òóóéééí 14.2-ò “Ýíý òóóéééí 14.1-ä çááñí àáñ áóñáä ýðäýýäééí ò°ð°íä°, íðéíáúí ì ýäççéýä íéíí íééðýä íýýéððýé ááéíä” äýñýí íü ì ýäýýééééä íéíí íééðýä çááááé íýýéððýé ááééääð ççðýääçé äýæ íééäíááíòííð ááéíä. Ì°í ÓÉÕ-úí Ááéíáúí òíðíííú 2012 ííú 4 äçäýýð ñàðúí 25-íú °áð¹ 05 òíáòííéííð áàðéääáñáí “Áéááí òóøääéòíú òóáééí àøéä ñííéððéüí ì ýäççéýä áíéíí ò°ð°íä°, íðéíáúí ì ýäççééééí ì äýä, òççíééä áçððäýð, òýíáð, òááááéäð æððáí”-ä ì ýäýýééééä íéíí íééðýä íýýéððýé ááééääð òàéääð òóñááäçé ááéíä.

52 Áæéääúí ýñðýä òóóéü, 6.1.7.

Í eái ðeíō ñàeáàðð “àøeā òçðòÿā- æeíòÿíÿ ýçÿí”, “óeñ ò°ðā í°e°ò áçðeē ÿòäÿÿā”-eēā eē òíā áíeāíòíā òççíòÿé äÿð áçe, íeēäÿí, ÿæeí çañæeí òóáüā “òíeáiíòíe ÿòäÿÿā”, “íÿäì ÿe ñííeððíeòíe ÿòäÿÿā”-eēā òíāíððíeēíð íü ÷òðæ. Ì íííe Òeñúí òóøeü òíäðíí æeēā ñóäeäðā “òíeáiíòíe ÿòäÿÿā”, “íÿäì ÿe ñííeððíeòíe ÿòäÿÿā”, “òàí ààðæ áçðeē ÿòäÿÿā” äÿäÿá íeēāíeòüā Êíííáíeéí òóðæ, Ááíeíü òóðæ, Íeēøeéí àeāáíā íeēøeéí áíeíí òóæeéí àøeā ñííeððeüā çíðeøóøeäð, àøeā ñííeððeüí ç°ð-è°°ñ ñÿðæeéÿø òóðæ òóøeøeä áíeíí çððeí çíðeøóøeäā- áæeäóøeēāüí ààðæñáí æòðàí à òòñ òòñ òíāíððíeēæÿÿ. Äÿñÿí òÿæeé ÷, ÿäÿÿð íü íÿá í°ð íeēāíòíā ò°ä°òÿé, çððeí òíðeíeāíeā òííðííáíí ç°ð-èeøÿé, í°í àøeā òçðòÿā- æeíòÿíÿ ýçÿí áíeíð **хувь хүн байх шаардлагыг тусгааргүй**, “òóäüòāä ýçÿí øeā-”, “ð°ð°íā° íðóøeäā-”, ÿñçè “òóøeééí ÿòäÿÿā” äÿñÿí íÿð òíí ü, ííā òçðòÿä çíñíæ áæeäāá íü Í-ÈÒÃÑ-üā áçðÿí òÿðÿæççèÿøÿä äÿððøÿÿe ó-ðóøeäðäð äæeíà.

Òççí-èÿí “òÿíæøüí àäð ÿçÿí øeā-”, “í°e°ò áçðeē òóäüòāä ýçÿí øeā-” äÿäeēā Êíííáíeéí òóðæ, Ááíeíü òóðæ, íÿø òāñíü çàð çÿÿeéí òóðæ òóøeøeäāā òóðæéí eíííáíeéí ñáíæeüí ÿððøÿé òóäüòāáíü 5 áóðò òççíÿÿñ äÿÿø òóæeēā äáíààððā áíeíí òíeáiñāíò ÿòäÿÿæeéí òàíò ÿçÿí øeæ áæeäā, òÿäÿÿððeéí ñáíæeüí ÿððeēā òóøeü áíeíí äÿðÿíā çañíü àäðó òÿðÿæççèæ áæeäāà èðäÿí òóøeééí ÿòäÿÿā áæeíà òÿí ÿÿí òíāíððíeēñí íü í°í è òóäü òçí, ÿñçè òóøeééí ÿòäÿÿæeéí æeü íü ÷ áæeæ áíeíòííð òíí ü, íeíñææÿÿ. Ýíÿ íü íeēð òóøeü òíäðíí æ, çíðeøóøeäā- áæeäóøeēäðóøeüí ààðæñáí áçðÿí, æòðàí òííðííáíí òÿeäāāçé, íÿð òíí ü, ííü òíāíððíeéíèò ÿíç áçðÿÿð òeēäñÿí, òóøeééí ÿòäÿÿā áóðò eíííáíe ççñáÿí áæeäóøeäð, áçððäççèÿø, °ð-è°í áæeäóøeäð, eíííáíeéí òæðæeäā, çíðeíí áæeäóøeäèð, òÿíæøüí áçðÿí, òóäüòāä ýçÿí øeā-èeí ÿðð, ççðæeēā òíäðííò, eíííáíe òàðáí áóøeäððæ òíeáiñāñí òæðeøeäā çíðeøóøeäð äíe òóøeü áíeíð Êíííáíeéí òóðæ òóøeüā àøeā òçðòÿā-èeē òíāíððíeéíð øäàðæeäā òàæeäāðçé áæeäāā òäððóøeæ áæeíà

Í-ÈÒÃÑ-üí ñðáíàððò 3.11.d.iii -ä çañíàð ñÿÿeððÿé áóðò çíðeøóøeäā- áæeäóøeēāā /ð°ð°íæeéí æeðæ/-ä òàí ààððò òóøeééí ÿòäÿÿæeéí àøeā òçðòÿā- æeíòÿíÿ ýçæeéí ñÿÿÿeēeēā çàāāè àäð øäàðæeäā òàæeäāāçé. Äÿā- ÿíÿ íü °íā°ð ò°äæeèøÿé òeñ íðííā ááíe, ñáíòççæeéí áæeäóøeēāā, ò°ð°íæeéí æeðæeéí òæðeøeäā-àà òáíüæ ñÿÿø àæeēeäāā °íā°ð òçàøeíā ÿāāāāā, òóøeééí òeðíççä, áàðeáí àāā-, áðíeäðüí eíííáíeøā òæðeøeäāðæ æeēeäāāá òeñ íðííā è òíðeðííæòíe áæeæ áíeíð ðí. Ì áíæ òeñúí òóáüā òóäüòāð, òæðeøeäāðæ òÿççààðeäāáí æè áæeøāñ çè òàí ààðáí eíííáíeññāā- áóé ñÿÿÿeéí íü Í-ÈÒÃÑ-üí øäàðæeäüā òáíñæçé, áçðÿí áóñ, ááíe, ñáíòççæeéí áæeäóøeēāā, òóøeééí òeðí, áàðeáí àāā- áíeíí áðíeäðüí çeē æeēeäāā ò°æeéé°í ò°æ°°äçé ó-ðāñ çíðeøóøeäèðæ áæeäóøeēāāā òàí ààðæeäe ÿñÿÿñ çè òàí ààð- àøeā òçðòÿā- ýçæeéí ñÿÿÿeēeēā Í-ÈÒÃÑ-üí ñðáíàððüí øäàðæeäüí àäðó øæeé òÿæ àäð çíðeøóøeäèð øäàðæeäüí áæeíà.

Òóøeèàð í°ð°ðe°eā íeáiðeíð ñàeáàðð çeē æeēeäāāä ÿáóøeäð òóñæe ç°äø°ð°è àäðò ÿðð íü áæeäā òÿæeé ÷ eéíòçç í°ð°ðe°è òóñæe ç°äø°ð°è äāñáí òíðeíeāíe áæeðäçé

- Ýðð, ðóññáé ç°áø°ðèèéã ì ýàççÿýð òññýãð °ðèéí áíèíí ãýð áçèèéí àèøççäèéí °ì ÷è°è, ýçýì øèèã áàéããà ðóññáé ç°áø°ðèèéã ì ýàççÿýðýýð áàéããà áíèíã÷ ðóãú òçìèé íýð äýýð áóñ ç°ãð°í ðóóèèéí ýòãýãèéí íýð äýýð íèãíããíð àøèãð ì àèòì àèúì ãýð ì ýð ðóññáé ç°áø°ðèèéí ðàèããð ì ýàççÿýð øããðäèãããçé áàéíã. Ì °í èíì ìãíè, í°ð°ðè°è, ðíðøìííã ìðóóèñáí ð°ð°íã° ìðóóèãèð ãýñýí ðýññýãð ÷ ðóðãéí èíì ìãíèéí ýçýì øèã áóé ðóññáé ç°áø°ðèèéí ðàèããðð ì ýãýýèèéã øããðããããçé.

Àøèã ñííèððèúí ì ýàççÿýã áíèíí ð°ð°íã° ìðèíãúí ì ýàççÿèãýýð àãñàí ì ýãýýèèéã ð°ðèéí áóñãã áàéãóóèèããúí àã÷ áóé ðóóèèéí ýòãýã, ð°ð°íã°, ýððèéí áçðòãýèéí ì ýãýýèéýè ðííðííã ì ú òýððýí òýèãóóèã àæèèèãð ì ú ðíãíððíèãçé áàéíã.

7.1.7 Мэдээллийн шаардлага хангах байдал ба мэдээллийн бааз

°í°òðèéí áàéèèããð ð°ðèéí áàéãóóèèããóóãúí ðóóèèéí ýòãýãýýñ àã÷ áóé ì ýãýýèèéã Ì-ÈÒÃÑ-úí øããðäèãããðãè ðàðúòóóèãí, íýãðãýã ççýðýã øããðäèããã ðáíããðóóé áçðýí ì ýãýýèéýè àã÷ ÷ãããðãçé áàéíã.

Ì-ÈÒÃÑ ì ú òýððýãççÿýã÷ ìðíóãããã ìèãíðèí ð ñàèããðð:

- ðóññáé ç°áø°ð°è àãñáí
- ðóññáé ç°áø°ð°è àããð òçñýèð ããðããñáí
- àèèããã ðáíããðð ìðíèòñíí/øãèããðñáí
- ìèãíðèíò çèèããýðèýè ýððèýã÷ èíì ìãíèèã ð°ð°íã° ìðóóèãèð ðèèñýí
- àèèããã ãýðýý áàéãóóèñáí ðóóèèéí ýòãýãèéí ðóãú ýçýì øèè, òççìèéè òããããð àøèã òçðòýã÷ ýòñèéí á°ã°ã æèíòýíý °ì ÷è°ã÷èéí ì ýãýýèèéã èè áíèííò øããðäèãããúí ðàãúñáí.

Ì ìíãíè Òèñ ýíý øããðäèãããúí áçðýí ðáíããð ì ýãýýèèéã òãèóóèãðúí ðóèã òýã òýãýí ðóóèè òíãòííí æèã °ð÷è°èð ìðóóèãð, òããøèããã ð°ðèéí çìðèòóóèãã÷ áàéãóóèèããóóãúí áçðýí æóðãí, ì ýãýýèéýè àããð ì àýãòúã áíèííãñðííãóé áíèííò øããðäèãããðãè áàéíã.

Ò°ðèéí áàéãóóèèããã ðóñ áçðèéí ðóóèèéí ýòãýãýýñ ì ýãýýèéýè àã÷, °ð÷è°èð øèíý÷èýèð ðèèã, áãðäèãããæóóèãð çèè ýãð ì ú òãã òóããòãã, ðàìðãð òçðýýíèé òóãúã ðàððèèòáí ààèèãçé áàéíã. Ì èãíðèíò ñàèããð ì ú °ð°ò ðóññáéèñáí çìðèòóóèãèðòãè á°ã°ã ç°ãð°í ðóññáé ç°áø°ðèèéí òçðýýíã çèè àæèèèãããã ýãóóèããã ðóè ýíý ñàèããðð àæèèèãã áàéããã ðóóèèéí ýòãýãèéí áçðòãýèèèã ðóññáé ç°áø°ð°è àããð áã ñóíãóóèãð, øèèãççÿýð, áãðúòãèèãð, ðàèããèã áçðýèã ì ú áíèíí ðýññýã÷èýí áóóããæ °ãð, ð°ð°íã° ìðóóèãèðúí áíèííí áóñãã äýðýý áàéãóóèãð, óèè óóððãéí ñàèããðð çèè àæèèèãããã ýãóóèãð ðáíããðð ìðíèèòíò çýðýã çèè àæèèèãããã ðóñ áçðð ðèèã, øèíý÷èýí íýãðãýð òíãòíèèíí áèè áíèííò øããðäèãããðãè áàéíã. Òççì÷èýí ìèãíðèíò ñàèããðð ýãóóèãð çèè àæèèèãããã ì ú

aaçað ýçyi øeð, àøeäeäð ýððeéí òçðýýíä òýðýäæeð ðóé aaçðúi ýðð íeæ aaaðaa ðóðaeí êíí íáiééí àøeä òçðýä+ ýçæeéí áçððäýé ì ýäýýeèeä ðeéæ áíéíí. Òççí+éýí ðóñäe ç°aø°ð°e ýçyi øeä+eéí æeè áçðeéí ðaeáóóeúí äà óóeúí àæeúí ðaeéäíä çíðeð ì ýäýýeèeä íýì æ äað çàì äað íeáíðeíð ñäeäðð äýðýýíeé çíäñýí äýýð çeé àæeèeäaaà ýððýæ äaeäaa ðaíäaí íeèeççýä+, ííaðaòíð, ðóñeáí äçeòýðäýä+ êíí íáiéeóáúí ì ýäýýeèeä áçðäççæ, òççíeéäýý óóeèeéí ýðäýäeéí áíéíí ðaðäaðúí áçððäýé äýð “àøeä òçðýä+ æeíòýí ýçýä”-eéí ì ýäýýeèeä ðóeäaí äaðäeäaaæóóeæ áíéíí ðì .

Í eíí ðeñäá ÒÀÐÕ-úí ç°æ°ì æeéí 24, 25-úí äääóó êíí íáié, ñaí, ððàñð çýðýä äaeáóóeäaúí àøeä òçðýä+ æeíòýí ýçæeéí ì ýäýýeèeä ð°ðeéí ýðð áçðeé äaeáóóeäaááá íýðäýí, ì ýäýýeèeéí íýäñýí ñaí ççñäýí, áóñäá ðeñ íðíóáðae ðaðeèeóaí ì ýäýýeèeä ñíeèeóíí àæeèeæ äaeíä. Òaðeí Í ííáíe Òeñäá ì ýäýýeèeä çíðeñòíe öýì æýýíä äað, çeé àæeèeäaaááááä öýeäóóeäð, íýäñýí äaaç áçðäççýð, íeíí íeèýä íýýeðýé ì ýäýýeèeä çíýí áíæð äaeäeúä öýíäð, äaðäeäaaæóóeäð ýðð ççeí íð÷eí áçðäýäçe äaeíä. Èeí ä ð°ðeéí äaeáóóeäaáóóáúí äa+ áóé ì ýäýýeèeä ðóeèeäð òíáíðóíe çaaæ, ì °í öýeäóóeñáí íýäñýí ì ýäýýeèeéí äaaçðae áíéíí ðaðäeäeäaðae ðì . Òä ñóóäeúä ðóeèeäð çíðeðóóeäð íú äeú íýä äaðäá ççðýäð àæeúí ðàà ðóäaòäaí ä °ðeéí äððäð äaeáóóeäaúí áíðííä áçðýì æeðàì, ì äýäðäá °ð÷e°eð íððóeäð áíéíí æeéä öýçaaðeäð a+ ðí eáíäaí eòíe.

7.1.8 Мэдээллийг баталгаажуулах ба хариуцлага

Ì ýäýýeèeä ðóeèeäð, çíýí áíæð äaeäeúä äaðäeäaaæóóeäð àæeè °í°ä òçðýé òçíäðýeðýé äaeäaa ó÷ðàñ äýeðeéí °íä°ð ð°äæeèýé ðeñ íðíóá äðeèæaàí ù äaíe, ñaíòççæeéí äaeáóóeäaá áíéíí ðóeèeú+, ðóeèeéí òeððí, êíí íáiéä ì ýðäýæeéí çeé÷eäýý ççççýä+ áóñäá äaeáóóeäaáóóáúí ðeéñýí “due diligence” áóðó öýíáí äaðäeäaaæóóeäeðäá ðóeäáóðeäæ äaeíä. Áýä+ äýýðð äaeáóóeäaáóóáúí öýíáí äaðäeäaaæóóeäeð ð°æeé°í íaeäaaððae áeø ó÷ðàñ ð°ðeéí äaeáóóeäaúí ì ðä°í øaeäað àæeèeäaaá eèçç áíéíäñðííáóé áíeäíð øaðäeäaaðaeä ðaðóeñáí áíæð æeøýý, äaðeí ðóóä äaðñäð äaeíä. Èeí ýñ ðeñ íðíóá “òçðýä+ æeíòýí ýçýä”-eéä òíäðóeäð, íeèýä eè ðíä áíeäíð àæeèeäaaááááä ðeàì íäðeéñäæ, êíí íáiééí ðóeèeéí ñóóäæ ðaðeèeóñáí çaðeðäe/äðeäð ì ýðäýæeèýí ì ýäýýeèeä äaðäeäaaæóóeæ, çíýí ç°ä äaeäeúä ðaðeèeäð çíðeðóóeäeðúä **хуульчлах хандлага байна**. Í ÒÐÁÑ + öæðäeäaúí ðaðeèeäaúí çaðeäæ, ðíeáíäaíð äaðeíð àe÷æeéí äaðäeäaaæñáí ðóeèeäðúä äað çàì äað ì ýäýýeèeéí çíýí ç°ä äaeäeúä äaðäeäaaæóóeäðúä ç°æ°ì æeèæ äaeäaa äeéýý. Òççí+éýí íeíí ðeñúí ðóðøeäaañ ðaðäðäá ð°ðeéí áíéíí äðeèæaàí ù äaíe, ñaí òççæeéí äaeáóóeäaúí ì ýäççýä, ì äýä, òççýeðýä äaðäæ °ä° ì ýäýýeèeä íú ðóeèeéí ðaðeèeäaa òççýýò çíäýñeèeéí áíeæ, ð°ðeéí áíéíí ðóæeéí öýäøeèeéí ì ýäýýeèeéí öýeäaaá ðaíäað ñçæýýä äeé áíeäí æ äaeíä.

Øeíýýð öýðýäæeæ ýðeýò Ç°ð÷eèeéí ðóðaeí ðóeèeä ææ äðóéí íýäæeéí çeé àæeèeäaaáí ù íóóäá ðaeäaðäá òççýýò ðaðeèeäaúí çíðeðóóeäeð äaeäaa áíéíä+ àøeä òçðýä+

æeí òýíý ýçæeéí ì ýäýýeèeä èè òíä áí eäí òíä äýì æeýä çççèýò, òí eäí ääí ò òàðeóóeäää òí òí òí ò çí òeóóeäè ò äæeðçé äæeí à.

Í eäí ðeí ò çéè æeèeäää, òñäæ ç°äø°ð°è í eäí ò ì ðí òäññ áí eíí ì òíä° òääò äýì ò òýðýäòýé òýì òýð æeèeääää çí òeóóeñäí òóóè òí òí òí ò æeä ì ýäýýeéý ääðäæ °ä°äçé í°ò°èä òí òí ò òàðeóóeäää òí äí ðòí eäçé äæeí ä. Ääðäæ °äñ°í ì ýäýýeéé í ü à/ òóäæ á/ äóóó á/ äóðó äæè í°ò°èä òçèýýeäýò òàðeóóeääüä òñ äçðò í ü ýeäì æðäeääð òí äòí äæ °ä°ò í ü ççèýé. Eí äýòäýý ì ýäýýeéé òçèýýí ääò ò°ðeéí äeäì òäää- áí eíí ì ýäýýeéý ääðäæ °ä°ò òóäeéí òýæeèeéí òàðeóóeääüä ÷ ýeäì æðäeääð òóóè-èäò çäðäeääðäe.

Äæeäüí ýñðýä òóóeèeéí ääòó Äæeäàðäe òýì òýð ääçðð ò°ðeéí äeäì òäää-äüí ò°ð°íä° ì ðeí äüí ì ýäççèeéä òí äòí ì òí òí òóääòääí ä ääðäóóeäí ää-, ò°è°äe°ä°ò òýì äeð çæeäèè òí eíí äí ì äeüí ääòó ì òðä°í çæeäð æeèeääää ýäóóeæ eðæýý. Äýä- ç°ð-èeä òäí òóeäð, òæeéí äóððóeäð, äeäì òóçäè äóððóeäð, ç°äe°í æ °ä°ò òàðeóóeäää òí òñíí äæè ä°ä°ä òàðeí ççðýäð äæeäñ í ü ÷°è°èñ°í òí òeí eäí è 2013 íí ä 10, 2014 íí ä 22, 2015 íí ä 19 óää ääðñäí äæeí ä. Çí ýýñ äçáí ýóýä äýðð ç°ð-èeéí çèíæ ÷äí äð òýæeé íí òòí é ÷ ääñäí äðä äýì æýý, òàðeóóeäää òí òí òí ò òýeäýð í ü òäí äæeðäçé äæeää òì .

Eíí ì äí eéí äóäeðää òäí òççæeéí ì ýäýýeèeä òýì äí ääðäeääæóóeäðäñ äääí ä, àçeä òçððýä- ýçýä, òí eäí òí eé ýäýýä, òí eððeüí ç°ð-èeðýé òýeèeéí ì ýäýýeèeä ääðeí òäð ääðäeääæóóeäð çäðäeääüä í eíí òeñüí í ýäðeäí áí äí ò äçðäýeèeéí òòäí ääððää òñäæ °äñ°í äæeí ä. Í íí äí è Òeñää eíí ì äí eóäüí äóäeðüí òæeäí ä ääðäð äeä ääñäí, ò°í äe°í äeéí äóäeðüí äæeäóóeääóóä Í eíí òeñüí Í ýäðeäí áí äí ò äçðäýeèeéí òí eäí òí eé ýäýýäeéä òæeääí äò (FRS24), Í ýäðäýñýí áí eíí äeä ääñäí òäí òççæeéí òæeäí (FRS27) çýðýä òòäí ääððüí òýðýæeèeèeä òäí äææ æeèeèæ äóé ýñýò, ääðñäí ç°ð-èeéä äðeäóóeäð ç°äe°í æ òçðäççèæ äóé ýñýò í ü òí äí ðòí eäçé äæeí ä.

7.1.9 Мэдээллийн нууцлал ба ил тод байдал

Í äí äe òeñüí òòðäeä òóäü òççèeé ì ýäýýeèeéí íóóóeäeüä òýä òýäýí òóóeèäð òäí äääæ, ò°ðeéí äæeäóóeèeää òóóèüä çäðñäñ äóñää çí äýñeýeýýð òóäeéí ì ýäýýeèeä çäððóeäðüä òí ðeäeí æýý. Eéí ä Í -ÈÒÄÑ-üí òòäí ääððüí ääòó í eäí ðeí ò òæeäðð "àçeä òçððýä- æeí òýíý ýçýä"-eéí ì ýäýýeéé, òýð äóí äää eðäýí eé äçðäýeèeéí äóääð, äýðeéí òäýä, °í ÷°è, òóäü ýçýì çèèeéí òýeäýð, òýì æýýä í eíí í eéðýä çóóä èè òí ä áí eäí ò í ü Òóäü òççèeé íóóóüí òòðäeé òóóèü òí äòí òí æeéä ç°ð-ñ°í ä òí òí ääí òí òí äæeäää äí òäðäð í ü ççèýé.

Òóóeèäð àçeä òçððýä- ýçæeéí ì ýäýýeèeéä í eéðýä èè òí ä áí eäí òí òí ð çäæ °ä°ò òí òeí eäí eä Äæeäóóeèeäüí íóóóüí òòðäeé òóóeèeéí 3 äóääð ççèeéí "í eéðýä ì ýäýýeýðýýð òóóèüä çäðñäí äóñää ì ýäýýeèeä èè áí eäí æ áí eíí" äýñýí çäèeðüä

7.2.3 Хувь эзэмшил

- “Àøëã òçðòÿã+ æëíòÿíÿ ÿçÿí”-èëã êîì ì àíàíëéí 5 áíêîì òççíÿÿñ äÿÿø ðòáü ÿçÿí øëã+äÿÿñ òì äðóóëàð;
- Óëñ ð°ðã í°ë°° áçðëé ÿòäÿÿàëéí ðòáüä ÿçÿí øëæ áóé ðòáüòàà, °ì +ë°ëëéí òÿëáÿð, ðòáü òÿì æÿÿí ÿÿñ çé ðàì ààðàí “àøëã òçðòÿã+ æëíòÿíÿ ÿçÿí” äÿæ ççÿ.

7.2.4 Улс төрд нөлөө бүхий этгээд

- Êîì ì àíàíëéí íëèð ÿçÿí øëã+äÿÿñ óëñ ð°ðã í°ë°° áçðëé ÿòäÿÿàëéí ðàì ààðëüä òì äðóóëàð;
- “Óëñ ð°ðã í°ë°° áçðëé ÿòäÿÿä” äÿäÿð “Íëèðëéí àëááíä íëèðëéí áíêîì ðòáëéí àøëã ñíííëððëüä çíðëòóóëàð, àøëã ñíííëððëüí ç°ð+ë°°ñ òðüä+ëëáí ñÿðäëéëÿò ðóðäé ðóóëëéí 20 äóããàð ççëëéí 20.2-ò çàññàí ÿòäÿÿàëéí ðàì ðóóëáí òì äíðòíëéí. Êíäÿòäÿÿ äããããã óëñüí “óëñ ð°ðã í°ë°° áçðëé ÿòäÿÿä”, óëñ ð°ðëéí íàì ÿí óàèðäàð àëááí ðóøààëòíüä íÿì æ ðàì ðóóëàð àñóóäëüä Í Ò Ò Ç°àøëëó°í òì äòííò;
- Áàíêíü òóðäé ðóóëü, Ì °íã° óãããò áíêîì ðàððíðèçì üã ñàì òççæççÿÿðÿé òÿì òÿò ðóðäé ðóóëü, Êîì ì àíàíëéí ðóðäé ðóóëëéí òçðÿÿíä óëñ ð°ðã í°ë°° áçðëé ÿòäÿÿä áíêîì ðàððëòãã+ëëä ðàì üæ ì ÿäÿò, áàðäëããæóóëàð, ðàððëòãã+ëéí ÿðñàÿëëã òíäíðòíëéí òòíé òíëáííòíé çëë ææëëãããããíü ðàëëáíä ðóóëüä ðàì ààðàð ÿòäÿÿÿÿñ ààðòóóëàð, ðóóããð+ áóé äÿððÿÿé, àñóóäëüä çãããæë ñòãëàð;
- Òððëéí òíëáíããíò äàëãóóëããããñ ñççëéí 5 æëëëã ðàì ðóóëáí ðóóëüä çàññàí óëñ ð°ðã í°ë°° áçðëé ÿòäÿÿàëéí æãññààëò ààðãæ ààòëàð, øéíÿ+ëëæ æàëò. Êíäÿòäÿÿ ðóðäéí ÿòäÿÿàëéí ðàññòðëéí äóãããðüä ì ÿäÿÿéÿä áààðàññàí áàëò, óëí ààð ð°ð áíêîì ðòáëéí òÿøëëéí çëë ææëëããããã òÿëãóóëàð, òÿáíëé ñàìòçç áíêîì ðàðíëé òíííã ð°ð°ð°í æ, ìðíäàì ì ðàì äàì æëéí í°ò áíêîì æëã àøëãëàð äàëããããð òã çëë ææëëããããã çíðëíí äàëãóóëàð;
- Óëñ ð°ðã í°ë°° áçðëé ÿòäÿÿàëéí æãññààëòüä àðëëæããíü äàíéóóã, íêîì óëñüí äàëãóóëãããã ðóããëàð, ðððëéí òíëáíããíò äàëãóóëããããóóáí äóíä ì ÿäÿÿéÿ ñííëëëòí ò°ð°ëëã áçðäççëñÿí áàëò øààðäëããããë.

7.2.5 Хууль тогтоомжийн зохицуулалт

- Íëáíðëíò çëëãäÿðÿé ÿððÿò êîì ì àíàíëóáí àøëã òçðòÿã+ æëíòÿíÿ ÿçãëã ëë òíä áíêîì ñàíã+ëëüä áíêò ææë áíêîì òíä ðóóëü òíäòíí æã ààðããò °ð+ë°ëò ìðóóëàð øààðäëããããë áàéíä. Çíã:
  - Òóóëü òíäòíí æëéí íÿð òíì üííü òíäíðòíëéí, ðàì ðàò òçðÿÿä ëæëë áíêîì;

- Үдэйн аагяаеи пәәаадүи еө оиä ааеәеүи оооәе оооөеи о°н°еä “àøeä òçðýä÷ æei öýíý ýçýí”/ýññeéí °ì ÷e°ä÷eéí eë oíä ääeäeöðäe öíeáííòíe eæ áçðýí çíðeöoöeäeöüä ööññäí ÖËÖ-ä °ðä°í ääðüæ ääeöoöeäð.

Ингэснээр журмаар зохицуулагдах зарим асуудлын хамрах хүрээ, хариуцлагыг тодорхой болгон хувийн хэвшлээс ирэх эсэргүүцлийг арилгах, агентлагийн дарга нарын баталсан журамд хэдийд ч хууль зүйн үндэслэлгүй өөрчлөлт орох нөхцөлийг бууруулан, мэдээллийн ил тод байдлыг хангах ерөнхий хууль байдлаар зохицуулах боломж бүрдэх юм.

- Áöññä öóöëü öíäöííí æeä àøeä òçðýä÷ æei öýíý ýçäeéí ì ýäýýeëeä öýeäààðäe çíðeöoöeäð, öóöëüä çàññäí çíäýññeýýýð ð°ðeéí ääeäöeäeää ääðäæ °ä°ö çíðeöoöeäeöüä ööññäö;

- Ì °íä° öäààð, ðàððíðeçí üä ñäíòççæççëýöðýe öýì öýö öóðäe öóöeëeí òçðýýíä áöññä ñäeäàðüä òàì ðóöeäð ääeäeäð “àøeä òçðýä÷ æei öýíý ýçýä”-eéí eë oíä ääeäeüä °ðä°æççeæ ðàððeëöää÷, äýðýýeýä÷ ääeäöeäeää, òçñýeð ääðäää÷, ööññäe ç°äø°ð°e ýçýì øeä÷eéä ì ðíeöoöeæ öíäíðöíeéíö. Ì °í ääíe, ñäíòççæeéí ääeäöeäeäöoöäüí ääí ääíö äýeýí ì °íä°íeé æçeëäýýíä öýíäeð ðäàeð, ì ýäýýeýö ääeäeäe äíeíí öýíäeöüä ç°äø°í Ñäíòççæeéí ì ýäýýeëeéí äeää æçeöýöäýäýä ääeäeüä °ð÷e°ö çàì ääð °ðä°í òçðýýíä ìeäéýí ä äeé äíeíö ì äääeäeäeðäe ì °íä° öäààð, ñäíòççæeéí äýì ð öýðýäðýe öýì öýö ÷eäeýeëeä òàì ðóöeæ çíðeöoöeäð. ÷çíeë ööeä ìeíí ðäeüí ìðíeöííä öäíäññäí äæeüí öýñýä ääeäöeäeä öàì öüí äæeëeääää °ðíççeýö;

- Ýíý ñäeäàðð ööññäe ç°äø°ð°e ääññäí, ðäíäàðð ìðíeöíæ øäeäðññäí, áçðýýäýöççí öóààð äýðýý ääeäöeññäí öóöeëeí ýöäýäýä øeëæeëeéí çíðeöoöeäeðää ìeéöýö öóààðäää íýä °äð°ð ðäñäeäàð äíeäíö, çàññäí öóààðääíä ääàðæ ì ýäýýeëýý ääðääæ °ä°öæçe í°öö°eä ööññäe ç°äø°ðeëeéí öóààðäää ñóíääð, äàçàð ýçýì øeð/àøeäeäð ýððeéä ñóíääð çýðýð ðíðeä ðäàeð í°öö°e äíeäíö çýðäýýð ðàððeöeäää öííöíö çíðeöoöeäeöüä Үдэйн аагяаеи еө оиä ааеәеүи оооәе оооөеи о°н°еä ööññäæ, ääeöoöeäð;

- Øeëæeëeëeéí çíðeöoöeäeð ðeéö ääeäeäð ì ýäççeýä ääðäää÷ öýðýä ìeäíðeíö ñäeäàðð çeë äæeëeääää ýððeýö, °ððeéí öóäü ýçýì øeëeí eíííäíeðäe äíe áöññä öóäüöääíü àøeä òçðýä÷ æei öýíý ýçäeéí ì ýäýýeëeä ìðóeäðäð çààð, ì °í öóðäeí àøeä òçðýä÷ æei öýíý ýçýí ìü öeñ ð°ðä í°e°ö áçðeë ýöäýä, òççíeé öíeáíääíö ýöäýýä ì °í ýñýö, áöññäüí °íí°ñ ýðð öýðýäæççeæ áóe ýñýö ì °í ð°ðeéí ääeäöeäeääðäe äýðýý ääeäöeññäí, ðäíäàðð ìðíeöííí, æçeöýöäýñýí äæeüí ðäeäàðð ì ýäýýeýe ìðóeäð öýñýä äeé äíeäíö;

aaçað, Î ÒÐÁÑ áíēíí áónāā ōīēáíāāīō áāēāóóēēāāā ōāī āāðāō ÷ēēýēýýðýý ì ýāýýēēēā ìðóóēāō, ì ýāýýēēēā íýāōðýō ýðōēēā ōōñ ōōñāā íü îēāīæ, öýíāō çīðēōóōēāēōüā áēē áíēāīō;

- “Àøēā ōçðōýā÷ æēīōýíý ýçýā”-ēēí çíāýñíēē ì ýāýýēēēēí āāaçōāē áíēñííð ì ýāýýēēēēā áíāēēæ, îēíí íēēōýā ēē ōīā áíēāīō çað÷ì üā ì ýāýýēēēēí ñāíā ōāāāāēāō ò°ðēēí ýðō áçōēē áāēāóóēēāāā íü áónāā áāēāóóēēāāāōāē ōāðēēōāí ōīðēðīēōīæ îēíí íēēōýā ōāðēì öýēāýðýýð, ōīāīðōīē ōōāāōāāíā ēē ōīā áíēāīō çīðēōóōēāēōüā ōóōēüā ōōñāāæ °ā°ō.

7.2.7 Төрийн байгууллагын чиг үүрэг

- Êîììáíē òōñāāē ç°āø°ð°ē āāāō, ñóíāāō, øēēæççýō, āāðüōāāēñíüā áçðōāççýō, ò°ðēēí áāēāóóēēāāāōāē äýðýý áāēāóóēēāō, êîììáíēēā øēíýýð áíēíí °ð÷ē°í áāēāóóēēāō, çēē āæēēēāāāāíü ÷ēēýē íýí ýāāýō/ōāñāāāāō, °ì ÷ē°ā÷, ýðō áçōēē áēāāí ōóøāāēōāí, Äçðýí áçðōāççýō áíēíí Êîììáíēēí ōóðāē ōóóēüā çāāñāí áónāā ì ýāýýēēýý øēíý÷ēýōýā āāðāāō ççēēēēā øāāðāāō áāēāēāāð áçðōāýēēēí ì äýāōāā °ð÷ē°ēō ìðóóēāō. Òçíā:

- ōóōēēí ýōāýýāēēí ōōāü ýçýì øēēēí çāāāðāāā
- ōóāüōāāí ü ì ýāýýēē
- ōóāüōāā ýçýì øēā÷ēēí ì ýāýýēē:
  - íýð,
  - çíāýñíēē áēāēēí áāēōāāēōüí äóāāāð
  - ò°ðñ°í îāíîî
  - çíāýñ ōāñāā
  - îðøēí ñóóō ōēñ îðíü íýð
  - ōēñ ò°ðēēí í°ē°ðýē ýōāýýā áāēāāā ýñýō ì ýāýýēē /ççíā: öýðýā áāēāāā áíē äýēāýðýíāçē ì ýāýýēē ìðóóēāō öýñýā/
  - îðøēí ñóóō āaçðüí áíēíí āæēüí òāýā
  - áónāüí °ì í°ñ ýðō öýðýāæççæ áóē ýñýō ì ýāýýēē /ççíā: öýðýā ðēēí áíē äýēāýðýíāçē ì ýāýýēē ìðóóēāō öýñýā/
- ōóāüōāā ýçýì øēā÷ēēí ōīēáíîðíē ýōāýýāēēí ì ýāýýēē
  - íýð
  - çíāýñíēē áēāēēí áāēōāāēōüí äóāāāð
  - ò°ðñ°í îāíîî

- ḥí äŷñ óāñàà
  - î ðøèí ñóóó óēñ î ðí ù í ýð
  - óēñ ð°ðä í°ē°° áḷðèé ýòäýäèéã òî äðóóèàð /ḥíä: òýðýä òèèì áíë äýèäýðýí äḷé ì ýäýýéýé î ðóóèàð òýñýä/
  - î ðøèí ñóóó äàçðùí áíëíí àæèùí òäýä
  - áóñàùí °ì í°ñ ýðð òýðýäæḥææ áóé òñýò ì ýäýýéýé /ḥíä: òýðýä òèèì áíë äýèäýðýí äḷé ì ýäýýéýé î ðóóèàð òýñýä/
  - òóäüòàà ýçýì øèä- òóóèèéí ýòäýä òñýò
    - òýðýä òèèì áíë èíìíáíééí 5 áíëíí òḥíýñ äýðð òóàèéí òóäüòàà ýçýì øèä-àèéí øóóä áíëíí òýä òýäýí äàì æèääà/ñḥæäýý òóóèèéí ýòäýäèéí òààì à àøèä òḷðòýä- òóäü òḷí òḷðòýèð ì ýäýýéýé
  - òóäüòàà ýçýì øèä- áóñ ýòäýä äàì äàðäà, òñýòḷé òîéáíîíé ýòäýäèéí òàì ò èíìíáíééí ḥèé àæèèèääàäíä òýíàèð ḥḥḥèäýä òñýò äñóóèä, òîéáí ääí ò ì ýäýýéýé
  - ýòñèéí àøèä òḷðòýä- æèíòýíý ýçýí í ù óēñ ð°ðä í°ē°° áḷðèé ýòäýä ì °í òñýò äñóóèä
- Í ýäñýí ì ýäýýèèéí áààçää íýàððýò áóḥó ì ýäýýéýé ḥçýò ýðð, ì ýäýýéýé î ðóóèàð áíëíí çāñàððèàð àæèùä òàððèòñàí òññàé ì ýðäýæèðýí/àæèèðí ùä àèäàì òóøàèèàð çààð, +èä ḥḥðýä, òàððèòóèäüä òññàñàí æòðí ùä Ì ìíäíè Óèñùí Çāñàèéí äàçðùí òóøàèèàð áàðèàð. Çāñàèéí äàçðùí 2007 ìí ù Ì éáíðèíò ḥèèäýðèýèèé èè òíä áàéäèùí ñàíäà-èèäüä òýðýäæḥèýðýä î ðíèðíò ð°ðèéí çàðèðäààí ù áàéäóóèèääóóäüí +èä ḥḥðèèéí òóòàé 222 òíîð òíäòíè, 2012 ìí ù Ì éáíðèíò ḥèèäýðèýèèé èè òíä áàéäèùä òàíäàð çàðèí äðäà òýí æýýí èè òóòàé 80 òíîð òíäòíè èä òí éáí ääí ò °ð-è°èðèäá î ðóóèàð;
- Ò°ðèéí áàéäóóèèääàñ òí éáí ääí ò òóóèè òíäòíè ì æ, äḥðýì, æòðàì, ì äýðèùä áàòèáí äàðäàð, °ð-è°èðè ì ðóóèàð òóäüòàà òí äí ððí é çààæ °ä°ò;
- Í ðíí íóòàèéí óàèðäèääüí +èä ḥḥðèèä òí äí ððí é çààæ, òàððèòñàí àæèèðí ù +èä ḥḥðèèä æòðàì èàð, èæèè ð°ðèèéí ì ýäýýéýé áààð ýðð çḷéí ḥíäñèäá àèé áí éáí ò;
- Òóóèèéí ýòäýäýä òóóèè òíäòíè ì æ, äḥðýì æòðàì ä íèèòḥḥèýí ḥèé àæèèèääà òýðýäæḥèýð, òóäüòàà ýçýì øèä-, ò°ð°íä° î ðóóèää-, òàððèòóèä-, äýðýýèä- áàéäóóèèääóóäüí àøèä òḷðòýä- æèíòýíý ýçàèéí ì ýäýýèèèä áààð, áàðèèääæòóèèä, ýðð áḷðèé ýòäýäèéí áàðèèääæòóèèä ì ýäýýèèèä ð°ðèéí áàéäóóèèäää äàðäàæ °ä°ò, òàèèáí ä òññàð òàèàð çàààð ç°äè°í æ °ä°ò;
- “Àøèä òḷðòýä- æèíòýíý ýçýä”-èéí ì ýäýýèèèä ì èíí óèñùí áàéäóóèèääóóäèè ñí èèèðí ò òàððèòóèí í èèáí èèèäá àèé áí éáí ò àæèùä ýðèýò.

çîðeöóöèàð. Í ëîí óëñúí æèøãýð ì ýãýýèèéí ì àýãðàã áóðóó ì ýãýýýè ì ðóóèàð ì ü òóñãáé ç:éè-éýèðýé áàéããã áà ì àýãðúã á°ãè°ðã°° ÷ òàðèóóèããðàé áàéðúã óðàì ñàðèóóèàð áããóó òàèòàé. Õççí÷éýí ì °íã° óãããð ãýì ò òýðãèéã ìíðèíð áíëíì æãçé í°ðö°èã ì ýãýýèèéã áóðóó/ðóããè ãàðããñàí ãýããýð ýè ìíííð ì áãããèèè áçðããýã ó÷ðããñ ýíý ãñóóãèúã ì ýðãýæèèéí àæèúí òýñãèéí ñàí àè áçáí ýèðýã òóèãóððèáí çîðeöóóèàð;

- Õóóèüã ç°ð÷èèéí òàðèóóèããúí òýéáýðèéã òóóèèéí ýðãýýã áíëíí òóãü òçí ãýæ ýèããàðàé áàéãèããð òóóèü òíãðííì æèã òóñããð;
- Àøèã òçððýã÷ æèíðýíý ýçãèéí çíãýñíèé áçððãýèèéã óëñúí áçððãýèèéí áãçãð, ýñðçè áóðããããã÷ ýðãýýã ñííãíí øãèããðóóèãèðããð, ýðñãýèã ñóððèèñàí áàéãèããð òýíáí áàðàèãããæóóèæ, áçáíýèð ãàðããæ áàéð, óèì áãð æèè áçð ñàèæðóóèèèð òèéð.

7.2.11 Бусад санал зөвлөмж

- Ýðýí ñóðããèæèèð ñýðãççè÷èã áíëíí èðãýíèé íèéãì èéí áàéãóóèèããóóã, ñóãèãã÷èã, ò°ðèéí áàéãóóèèããúí òàðèóóñàí àæèðíóóãúí ì ýðãýøççýð, ÷ããããðæóóèèð, ñóðããèð çîðèíí áàéãóóèèð, òððøèããã ñóãèèð, òýãýí ä çîðèóèñàí áãðúí áàéããã áýèðãýð;
- Ì °íã° óãããð ãýì ò òýðýã áíëíí àøèã òçððýã÷ æèíðýíý ýçãèéí òàèããðð ñóããèèãã, áçí øèíæèèãýýã íýì ýããççýð.

Ашигласан материал

1. https://eiti.org/files/BP/board_paper_30-4-b_beneficial_ownership_pilot_-_evaluation_report.pdf
2. 4th EU Anti Money Laundering Directive definition: <http://eur-lex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32015L0849&from=EN>
3. The EITI Standard, EITI 2016
4. Board paper 30-4-B, Beneficial ownership pilot evaluation report, EITI International Secretariat, 2015
5. Mí í ãî èúí î éáí ðëí ò çééäáýðëýèèéí èè òí ä áàéäèúí ñàí àà-èèäúí áàðàèääàæóóèèè, Coffey International Development Ltd (Èí ò òè Èí ò àðí áéøí è Ááääèí ì ì áí ò èí ì ì áí è) 2010
6. Transparency International, Policy Briefing #02/2014
7. Mongolia Country Strategy Note, Natural Resource Governance Center, 2015
8. Transparency International, Technical Guide, Implementing the G20 Beneficial Ownership Principles, 2015
9. ì í äñýí òóóèü, 1999
10. Áàèèäúí ýñðýá òóóèü, 2006 î í
11. Èí ì ì áí èéí òóðàé òóóèü, 2011 î í
12. Ì ÓÁÒÑÒ òóðàé òóóèü, 2013 î í
13. Í ÁÍ ÁÓÄÑÇÄÑÇÓÑ òóðàé òóóèü, 2012 î í
14. Ááí èí ù òóðàé òóóèü, 2010 î í
15. Àøèäò ì àèòì àèúí òóðàé òóóèü, 2006 î í
16. Áàçðúí òì ñí ù òóðàé òóóèü, 1991 î í
17. Ö°ì èéí ýí àðàèéí òóðàé òóóèü, 2009 î í
18. Óèñúí àçðàýèèéí Áð°í òèé òóóèü
19. Ì î í ãî è ááí èí ù Ñàí òççàèéí äýì ò óýðýàðýé òýì òýò òýèòñèéí ýðò ççéí áàéääè
20. Óèñúí àçðàýèèéí Áð°í òèé áàçðúí Àçðàýèèéí áàçðúí ýðò ççéí áàéääè
21. Ö°ð°í ä° ì ðèí äúí ì ýäççèèéí çàð-èì
22. Ö°ðèéí áàéäóóèèääóóä /ÑÇÓ, Ì ÓÁ, ÁÌ Á ä ì /-úí òàééääí àèòúí ñòàí ààðò
23. ä°ääèèéí óððàé-2, Ì î í ãî è Óèñúí Ì Ì ÈÓÄÑ-úí 2012-2013 î í ù òàééääí ä òèéñýí àçí øèí àèèäýý
24. ÓÈÖ, ÓÈÖ-úí Óóóèü ççéí Áàéí äúí òì ðì î í ù òì äòì î èóóä
25. Çàñàèéí áàçðúí òì äòì î èóóä
26. Áð°í òèé ñàéäúí òóðààèóóä
27. Ñàéäúí òóðààèóóä
28. Àøèäò ì àèòì àèúí áàçðàñ áàðàèñàí àçðýì , æòðàì
29. Áóñää ì àðàðèèè

òàèèàí àààð ñàí òççæéí çí ðèèòóóèàèò, òí èáí àáíò òóóèü òí àòííì æéí ì ýáýýéýè, óèñúí ò°ñ°àò áçðòáýááýýáçé ì ðèíáí, íèéò çéèááýðéýèèéí òýì æýý áí èíí çéèááýðéýèèéí °ðò°á çýðýá ì ýáýýèèèèá çàààèè òónñáò òààðäèàáúá òí áí ðòí èéæ, èí áýñí ýýðýý ì èáí ðèíò çéèááýðéýèèéí ñàèáàðð òèèð òèíý÷èýèèèá ýð÷èì æççèñýí. Òççí÷èýí òónñáè ç°áø°ð°è çýðýá ì ðèíáúí áóñ çàðèì ì ýáýýèèèèá °ì í° íü òàèèèáí æéí òàì ò òçðäççèáýá ááèñáí áí è òèíý Ñòáí ààðòúí ààáóò òàòèì òýèáýðýýð ááèðòóóèáí ì ýáýýéýò òààðäèàáà òàáúæ ááéíà. 2013 ìí á Í-ÈÒÁÑ-úí Ñòáí ààðòààð àøèá òçðòýá÷ æèì òýíý ýçæéí ì ýáýýèèèèí ñàíá àèé áí èáíò ç°áè°ì æèèá àèøççí ì ðíóóáá °á÷, óèì ààð 11 óèñ /+3/ àøèá òçðòýá÷ æèì òýíý ýçæéí ì ýáýýèèèèá èè òí á áí èáíò òðððèèòáá ì ðíèòæýý. 2016 ìí áýóýá 29 óèñ óá ì ýáýýèèèèá èè òí á áí èáíò òç÷èí ÷àðì àèèò ààðááí àæèèèæ ááèááà áá ì áí ì áí ì ð àèøççí 9 óèñ Í-ÈÒÁÑ-úí òàèèèáí ààà °ðèéí ì ðí ù ýíý ñàèáàð àáòü àøèá òçðòýá÷ æèì òýíý ýçæéí ì ýáýýèèèèá èè òí á áí èáí ì á ááéíà. Í-ÈÒÁÑ ìü ñàéí áóðúí òýðýáæèèèèèá áýì æáýá áí èí á÷ 2016 ìí ù òèíý÷èýáñýí Ñòáí ààðòúí ààáóò 2020 ìí ù 1 áçáýð ñàðúí 1-í èé áí òí ð Í-ÈÒÁÑ-úí àèøççí óèñ ì ðíóóá °ðèéí “àøèá òçðòýá÷ æèì òýíý ýçýá”-èéí ì ýáýýèèèèá èè òí á áí èáí ñí í ááéò ççðýá òçéýó áí èèí.

Í èíí òàèèúí ì ðíèèòíò Ææèúí òýñýá (Í ÒÍ Æ Ò) ìü àèøççí óèñúí Í-ÈÒÁÑ-úí òýðýáæèèè, çð áçí áí èíí Ææèúí ò°è°áè°á°í á òónñááñáí àæèúí áçéòýðáýèèèá òýíáí ááòáèááæóóèàò ççðýáòýè àæèèèááá. Ááòáèááæóóèàèòúí çí ðèèáí ìü Í-ÈÒÁÑ-úí òýðýáæèèèýá ààðñáí àðèò áýáøèèá áèà ááàñáí çíýèáýý òèèèáýí òóòáéí çéè ýáòúá òààøèá óèàì ñàèæðóóèáí çð í°è°á í ýì ýááççéýðýá ýì àð àðáá òýì æýý àá÷ òýðýáæççéýò òààðäèàáàðáèá òí àòí ì òí á ì ðøáí á.

ííú 1 äýýð óèèðäëä ääðòàáí íèèòýä ì ýäýýéíý” äýñýí çàèèòüä òññäæ, Í-ÈÒÃÑ-üä öýðýäæççýöýä òðèéí äàéäóóèèääóóäüí ÷èä ççðäèéä Çàññèéí äàçðüí òí òòííèíð (2012 ííú 222 òííð) øéíý÷éýí òí òòííæ òññí.

Äð°íðèé ñàéäüí öýðäççèñýí Í-ÈÒÃÑ-üí ÷íäýñíèé ç°äè°è æèè äçð òððäèääæ, Í-ÈÒÃÑ-üí íýäðäýè òàéèäíä ääðäèäää äíèñíí äàéíä. 2008 íííñ ýèýí Ì ííäí è Õèñ íèè 9 óäàä Í-ÈÒÃÑ-üí òàéèäí äíèíäñðóóèæ íèíí íèèðèéí òçððýýè äíèäíñíí ää Ì ííäí è Õèñää Í-ÈÒÃÑ-üä öýðýäæççýö ýóíä òóäàòäà (2010-2014)-íü ñððäðäèéí ääðèí ò äé÷èèä ääðèäí ääðäññäí⁵⁶. Õççí÷éýí Äóíä òóäàòääí ü ç°äè°í æ (2015-2020)-èèä äíèíäñðóóèæ, èíííäíèóäüí íèèäí èéí òäðèòóèääüä òíäíðòíèéíð, èðäýíèé íèèäí èéí äàéäóóèèääóóäüí íðíèòííä øèèääýð ääðäð òçäøèíä íýí ýääççýö, íðíí íóðäèéí èðäýä, ì äé÷äää òçðäýò ì ýäýýèèéí òçððýýí æèèä ñàéæðóóèèäð çýðýä èèçç òðä°í òçððýýóýè çèè äæèèèäääää ò°è°äè°ä°° äíèäí í äýäøççýýä äàéíä.

Ì ííäí è Õèñ íü Í-ÈÒÃÑ-üí íýäðäýè òàéèäíää íèíí óèñüí äàéäóóèèäääð òóèääí, ääðäèäääæóóèèèð òèèèäýäýä. Õàéèäíä íèäíðèíð çèèääýðèýèèé ò°èä°ð, íðèíäüä íýäðäýí ääðäèäääæóóèèñíäñ äääíä òññäæ ç°äø°ðèèéí èè òíä äàéääè, çèèääýðèýè, äíðèòóèèèð, òàéäóóè, èíííäíèóäüí äøèä òçððýä÷ ýçýä, äæèèèð òç÷, íðíí íóðäèéí çàññä çàèèðääðäè äàéäóóèññäí äýðýý, òðèèéí äíèíí íðíí íóðäèéí °í÷èð äæ äðóéí íýäæççäèéí èè òíä äàéääè, äýä äçðèèéí òðð°íä° íðóóèèèð, äàéääèü íð÷íü í°°í ñýðäýýèð, òññäèéí òóääðèèèèð çýðäèéí òàéèäð ò°íäè°íäèéí äçäíýèðèèä òññäññäí äàéíä.

Ýíýòçç ñàíäà÷èèäüí òçððýýíä èè òíä äàéäèüí òàéèäí ääðääæ äàéèää äæ äðóéí íýäæ 2006 ííä 64 äàèñäí äíè 2007 ííä 102, 2008 ííä 115, 2009 ííä 129, 2010 ííä 273, 2011 ííä 300, 2012 ííä 1527, 2013 ííä 1198, 2014 ííä 998 äíèæ æèè èðýò òóðäí ä äæ äðóéí íýäæççäèéí òàéèääíäð òäðèòóèèääüí òçäøèí íýí ýääñýí ççççýèððýè äàéíä. Õàí äèéí ñççèèéí æèèèéí òàéèäí äíèíð “Í-ÈÒÃÑ-üí òàéèäí 2014”-èèä Ì ííäí è Õèñ 2015 ííü 12 óóääð ñäðä ääðäññäí ää òàéèäíä òàðèí òàéèäíäèéí ñèñðäí íýäðççèæ, äé÷èè òðððäè ýððèýä÷èèéí ì ýäýýèèèèä äí ò óäàä ääðäññäí äàéíä.

Çàññèéí äàçðð óèñüí äíèíí íðíí íóðäèéí òññ°äð òçýýí äññäí íðèíäíí ì °í òàéèääí äññäí äàéíä. Õóðäèèèäè, 2006 ííü Í-ÈÒÃÑ-üí òàéèäíä 134 äæ äðóéí íýäæèéí òçððýýí ä ääðääæ äàèñäí äíè 2007, 2008 ííä 184, 2009 ííä 363, 2010 ííä 478, 2011 ííä 518, 2012 ííä 1829, 2013 ííä 1617, 2014 ííä 992 äæ äðóéí íýäæèéí òçððýýí ä ääðäññäí ççççýèððýè äàéíä.

Äð íü Í-ÈÒÃÑ-üä öýðýäæççèæ ýðèýðýýñ °íí° ýíý ñàéääðð çèè äæèèèääää ýäóóèæ äàèñäí äæ äðóéí íýäæççäèéí ì ýäýýèýè íýäðäýè äàéèèèèð òííñ, òàéèäí ì ýäýýèýè ääðäð ñííèððíè äæ äðóéí íýäæèéí óàèðäèèääóóäää ò°äèèè°í äàéèäääçè. Õäðèí 2007

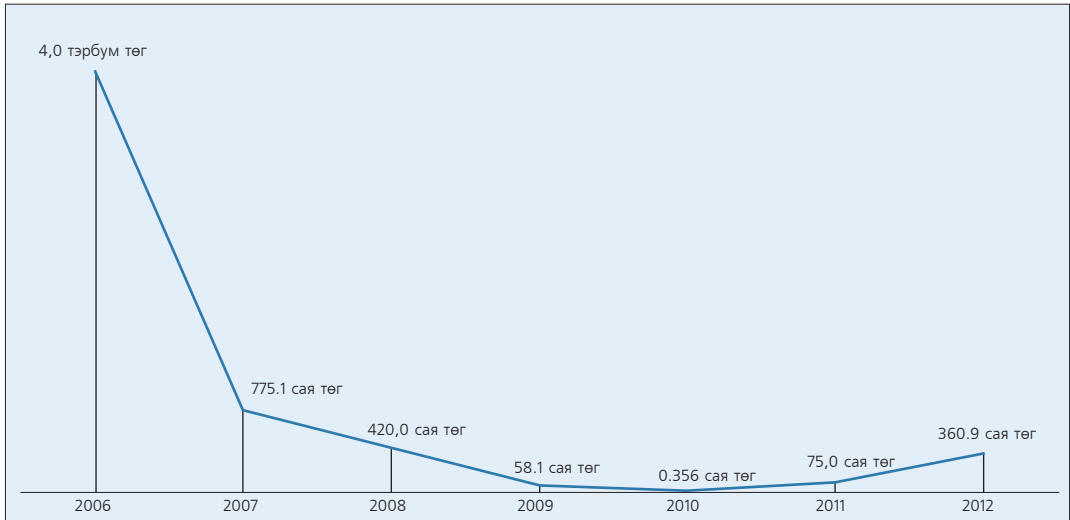
56 www.eitimongolia.mn/sites/.../EITI_Strategy_2010_2014_mon.pdf

Зураг 4. Засгийн газрын хүлээн авсан орлого, компанийн төлсөн төлбөр хооронд гарсан тайлбарлагдаагүй үлдсэн цэвэр зөрүү 2006-2012 он

/нàÿ òããõã/

Çаңаеéí ààçдúí 2012 ííú 222 òíîð òíàòííëíîð ýíÿöçç Ñàíàà-èèãúà òÿдÿæççëÿöÿä Ñàíàеéí ÿàì, Õóè òóðòàеéí ÿàì, Àаеáаеü íð-еí, ííãííí òãæеéí ÿàì, Õàòàаäúí àð°íðеé ààçàð, Àааеéí àð°íðеé ààçàð, Àøèãò ì àèòì аеüí ààçàð⁵⁸, Ààçдúí òíííú ààçàð⁵⁹, Õòì еéí ÿíàðаеéí ààçàð, Ì ÿдäÿæеéí òÿíàèòúí àð°íðеé ààçàð, Õ°ðèéí òì-еéí òíðíí, аеí àã íеéñëÿе, ñòì, äççäаеéí Çаңаã àаäàà íàð ìðìèòìò ççдÿã °аң°í àаеíà. Ýааÿÿð ìðìèòìà-аúí °аң°í ì ÿáÿÿëÿе, òàеéаíà íÿàòÿí Çаңаеéí ààçдúí íÿãаñÿí òàеéаí àаäàãããã áí èæÿÿ.

Õóñ ñàíàà-èèãúà òÿдÿæççëÿö àæеüí òçдÿÿíà ñàеáаäúí ÿàì íàаñ “Ì еáíðèòò çеéãÿÿдëÿеéí еè òíà àаеáеüí òóðàе” òóóеéí ò°ñеéã 2013 íííñ ÿèÿí áíèíàñдóóеæ ÕÈÕ-à °ðã°í ì ÿäççëñÿí. Õèì àаð òã òóóеéí ò°ñеéã Ýдäÿñ àáÿеáеéí áíèíàñúí ç°ае°е°ò òÿëÿèòççëæ “Ýдäÿñ àáÿеáеéí ñàеáаäúí еè òíà àаеáеüí òóðàе” òóóеéí ò°ñ°è áíèíí, ÕÈÕ-à °ðã°í àаäüñàí àаеáаã. Ì-ÈÒÀÑ-úí 2015 ííú Àæеüí ò°è°ае°ã°íà òã òóóеéí ò°ñеéã ÿöÿñëÿí àаðеóóèàòàаð òóñàаñàí áíèíà- íãííæеéí àаеáеäàð òã òóóеéí ò°ñ°èà çàð-ì úí ç°ðççдÿé òÿà òÿáÿí ñàíàè àаð-, ÕÈÕ-úí ÝÇÃÕ- ííñ àаеáóóèаãаñàí Àæеüí òÿñÿà òã òóóеéí ò°ñ°è äÿÿð àæèèеæ àаеí à⁶⁰.

58 Õóó-еí íÿдÿÿð

59 Õóó-еí íÿдÿÿð

60 Çаңаеéí ààçдúí òèè ææеéаãããí ò ò°ò°еá°ðеéí àеáëÿеöÿà òеéñÿí òÿíàèò-øеí æеéáÿÿ. çíÿеáÿÿí еè òàеéаí, Õóè òóðòàеéí ÿàì, 2015/07/06

oóauúòàà ýçýì øeä+eéí ýõñeéí òì +e°ä+eéí ì ýäýýeéèéä òíäðóóeäð àñóóeäà öýðýäeýäe ýöýeñýí⁶². ˘ çìeé çð äçìä ì eáí ðeíð ñäeäðð çéé æeéèäààä ýáóóeæ áóé í eéò eí ì ì áí eóáààñ òäeéäí ààä ñäðäæ °añ⁶³ eí ì ì áí eóáúí 12,7 óóáú⁶³ í ü ýçäeéí öýý ì ýäýýeéèéä ñäðäññáí ááeí ä. Öýððçç ì ýäýýeýé í ü àøeä öçððýä+ æeí öýíý ýçäeéíð àèø ðäðeí óóóeüä çàññáí óóáúòàà ýçýì øeä+æeéí ì ýäýýeýé ááeä. Í òí Ì ì íäíè Öeñ “àøeä öçððýä+ ýçýì” äýä +óòàì öýíeéä ì eéäí ò ðäeäðð óóóeü òí ñòí ì ì æeéí í ýð òí ì ü, ì í ì òí äí ðòí eéí eòüä ýäáýýð ææ áðóéí ì ýäæýýñ òäeéäí ñäðäóóeäð, ì ýäýýeýé óóäeóóeäðààñ òí ì ° ñäðäàäççé ááeí ä.

Ì -ÈÒÄÑ-úí öçððýýí ä òí äí ðòí eéí äññí ì ì ì ð⁶⁴ òí ° ñäðeéí ááeéèäð ì eáí ðeíð ñäeäðð çéé æeéèäààä ýáóóeæ áóé óóè óóððäeí 1800 ñäðóé eí ì ì áí eéí ì ýäýýeýé òí äí ðòí e öýì æýýíä eè áí eñíí öýäeé + öýððçç ì ýäýýeéèeéí áàççàà àøeäeäð ááeäæ í ü ððeéí ááeäóóeèäáóóáúí áóíä ð°äeéé⁶³ ñäeäðäàäççé äýäýä äçáí ýeðeéä 2015 ì íä çìøeíí ááeäóóeèäññáí Ì -ÈÒÄÑ-úí ì äýñíeé +óóeäáí ääð ñäðäññáí ááeäàä Ì òí 2015 ì íä ð°íäe°íäeéí ááeäóóeèäààñ äçeöýðäýñýí Ì ì íäíè Öeñúí Ì -ÈÒÄÑ-úí Öóðøeèòúí áàðäeäààæóóeäeòúí òäeéäí ààñ ðäðäðää Ì ì íäíè Öeñ í ü Ì -ÈÒÄÑ-üä öýðýäæççéýöýä öç+eí +äðí äeéð ñäðäæ, áäàäççé àì æeèð, äýäøeè ñäðäññáí öýäeé + öààøeä áí óáàð+, ää+ öýðýäæççéýö øäðäeäèäðäe í eíí àñóóäæ óóeäàì ääæ ááeäàä äððäññáí. Ýíý í ü öààøeä ýíý +eäeýeýýð áäðeí ò ì òí ðeíí ì íä ñóððeèñáí ñóääeäà eöýýóýí +óðäe ááeäàä òäðóóeæ áóé.

Öýäeéäýýð Ì -ÈÒÄÑ-ä ì ýäáýö í ü óóðäeí óeñ ì ðí ü ñäeí áððúí öýðýä áí eíä+ ì ýäýíð àèøççì ì ðíí áí eñí ü óóáüä ì eíí óeñúí òí ì ° ñäðeóóeäààðäe ðáí ääð øäðäeäèäðäe ðì .

Ì ì íäíè Öeñ áäeèäà öýýé ðäðóóeü, ì òíä° óáààð, ðàðäàðäàñ çäeèññeééö çýðýä äýì ò öýðýäðýé öýì öýö +eäeýeýýð ì ýeýýä äðäà öýì æýý äññáí. Áäeéäúí ýñðýä óóóeèéä 2006 ì íä ñí ðòíí áàðäæ, áäeéäðäe öýì öýö ì eíí í eéðeéä ñí, í äýäýðççéýö, áäeéäàñ óðüä+eéäí ñýðäeééýö, áäeéäúí äýì ò öýðäeéä eèðççéýö áí eíí óóóeüä çàññáí ððeéí äeäáí óäàä+äúí ð°ð°íä° ì ðeíí äúí ì ýäççeäeéä ñäðäóóeäð, öýíäð, ì ððä°í øäeäð çýðýä ççðýä äçðeé Áäeéäðäe öýì öýö ñäçðüä 2007 ì íä ááeäóóeñáí. Öààøeäàä 2014 ì íä ððeéí ááeäóóeèäáúí çéé æeéèäààä, óóääeäáí áäæð, ð°eä°ð, çäðäeúí òäeéäíäeúí eè òíä ááeäeüä ðáíäð çìðeéäíð Öeéýí äáíñí ü óóðäe óóóeü, 2012 ì íä Í eéðeéí äeäáí í eéðeéí áí eíí óóäeéí àøeä ñí í eððeüä çìðeóóeäð, àøeä ñí í eððeüí ç°ð+e°ñ óðüä+eéäí ñýðäeééýö óóðäe óóóeü, 2013 ì íä Ì òíä° óáààð áí eíí ðäððíðeçì üä ñáí öççæççéýöýé öýì öýö óóðäe óóóeü áàðäeñáí í ü áäeèäà, öýýé ðäðóóeü, ì òíä° óáààð, ðàðäàððúí çäeèeäí, eóeäð áí eíí óóóeü áóñ áàààì ääe ááeääe äeé áí eäíð çýðýä äýì ò öýðýäðýé öýì öýö, ððeéí äeäáí óäàä+äúí ðäðeóóeäàä, ñ ççeä ñäeäðóóeäð, ððeéí óóääeäàì áäæð, ðññäe ç°ä°ðð°e ì eäíð çéé æeéèäààä ì ýýeððýé, eè òíä áí eäíð çìðeéäí ì ððeéä áóé ððeéí äðäà öýì æýýí eé ì ýäýýóýí öýñýä ðì .

62 2013 ì í ü Ì -ÈÒÄÑ-úí òäeéäíäeéí Öäñðäeð-22 (óóóáñ 207-220)
63 EITI Board paper 30-4-B beneficial ownership pilot evaluation report, 2015
64 Óéé óóððäeí ì eáí ðeíð áí eíí òäeäóóeüí ðññäe ç°ä°ðð°e ýçýì øeä+